СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 29 ЛИПНЯ 2005 РОКУ ЧИСЛО 30 VOL. CXII FRIDAY, JULY 29, 2005 No. 30

Президент України Віктор Ющенко завершив офіційну візиту до Японії

Зліва: Імператор Японії Акіхіто, Президент України Віктор Ющенко, дружина Президента України Катерина Ющенко і дружина Імператора Японії Мічіко під час зустрічі в Токіо 22 липня.

ТОКІО. – Від 20 до 23 липня Президент Віктор Ющенко перебував з офіційною візитою в Японії, де провів переговори з прем'єр-міністром Дзюнітіро Коїдзумі. У висліді було підписано протокол про доступ до ринків товарів і послуг у рамках вступу України в СОТ, створено міжурядову комісію для активізації міжнародного співробітництва і проголошено спільну заяву щодо нового партнерства у XXI столітті.

20 липня В. Ющенко відвідав токійський університет Тамагава, з ректором університету Йосіакі Обара обговорив можливість обміну студентами між двома країнами, також відвідав генетичну ляболяторію науково-дослідного інституту бджільництва цього університету.

21 липня В. Ющенко промовляв до депутатів японського парляменту, заявивши, що Україна підтримує надання Японії статусу постійного члена Ради Безпеки ООН і плян реформування Організації Об'єднаних Націй. Після зустрічей з японськими підприємцями на Токійській біржі Президент В. Ющенко заявив, що Україна сподівається на японські

(Закінчення на стор. 3)

„Верховина": 30-ий щорічний фестиваль на гірській оселі

Тамара Ганенко

ҐЛЕН СПЕЙ, Н. Й. – Гірське повітря ллється на „Верховині", як музика. А ще – казка зеленого лісового шуму навколо, загадка зарослого лісового озера (ніколи ще я не бачила так багато квітнучих водяних лілій в одному місці).

Три яскравих сонячних дні в американських Карпатах! Дощ таки вичекав і линув невтримно вже під недільний вечір, коли „Верховину" всі залишили. А роз'їжджатись таки було кому – на фестиваль, на вихідні дні 16-17 липня, з'їхалось понад 8 тисяч гостей. Усе ж, за словами організаторів фестивалю Олега Декайла і Христини Ґерули, людей було менше, ніж минулого року, бо декого налякало очікування обіцяних гроз і те, що була закрита одна з важливих в місцевості доріг – 17-та.

Найбільшою окрасою фестивалю, звичайно ж, були чудові концерти. На запрошення власників „Верховини" – Українсько-американської культурної фундації сюди приїхало багато артистів,

Співала-заливалася солов'їна скрипка в руках віртуоза Василя Попадюка, переможця кількох відомих канадських фестивалів професійних виконавців, незмінного улюбленця глядачів. Василь має понад 150 концертів на рік, виступаючи зараз разом з грецьким виконавцем Павлом Синтикидісом. Василь дуже любить бувати на „Верховині", і йому довелося пожертвувати трьома концертами, аби сюди приїхати. Порадували всіх два чудові танцювальні ансамблі – верховинські студії Роми Прийми Богачевської (її працю продовжила донька Аня Богачевська-Лонкевич, разом з талановитими хореографами Андрієм Цибиком, Христиною Їжак та Орландом Паганом) і гості з Чикаго, – славна „Громовиця" (керівник – Роксана Дика-Пилипчак), що вже 25 років виступає в США і Канаді, а в 2003 році 17 днів провела в концерті-турне по Україні. Публіка була в захопленні як від кольористих етнічних виступів, так і від нових сміливих і несподіваних композицій. Вогняними пелюстками спалахував на струнких дівочих постатях помаранчевий одяг під час виконання танцю під пісню Марії Бурмаки „Не бійся жити".

Цікавим і незвичним був танець „Культурний шок", що мистецькими засобами показав вплив сучасних динамічних ритмів на світосприйняття людей. Ансамбль „Громовиця" показав дві композиції, ідеї яких було привезено танцюристами з ґастролей до України. Їх захоплено вітали глядачі. Це були танець „В корчмі", під веселі українські мелодії, та хореографія „Можливо світ змінити" під пісню Руслани (на тему її переможних „Диких танців"). Нікого не залишило байдужим чарівне клясичне танго, виконане під звуки „Гуцулки Ксені". А вже в знаменитому „Гопаку" обидва ансамблі завзято продемонстрували всі свої видатні виконавські здібності. З приємніс-

(Продовження на стор. 16)

Іван Попович Фото: В. Лотоцька

Марія Бурмака Фото: В. Лопух

Василь Попадюк Фото: Т. Ганенко

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна змінить за кордоном понад 100 дипломатів

КИЇВ. – Міністер закордонних справ України Борис Тарасюк заявив 25 липня, що протягом найближчих місяців відбудеться ротація понад ста українських дипломатів, які працюють у дипломатичних групах в інших країнах. Він також повідомив, що мова йде про послів різних реґіонів світу. „Ця справа делікатна. Спочатку Президент розгляне пропозиції, після цього прийме рішення. Ці рішення повинні пройти звичайну дипломатичну процедуру", - сказав Б. Тарасюк. Глава МЗС пояснив, що спочатку владі країни, куди посилається дипломат, скеровується запит на згоду. Після цього країна перебування повинна розглянути і прийняти відповідне рішення. „Лише після цього можна буде оголосити нового посла. До цього було б неетично і стосовно країни, до якої посилається новий посол, оголошувати призначення", – зазначив глава зовнішньополітичного відомства.

Підприємці незадоволені владою в Україні

КИЇВ. – Дрібні та середні українські підприємці, яких називали рушійною силою Помаранчевої революції, незадоволені діями нової влади щодо підприємництва. Такі дані 24 липня оприлюднила Рада приватних підприємців під час з'їзду президії партії „Наша Україна". Урядовці пояснюють незадоволення підприємців насамперед невиконанням урядових ініціятив щодо підприємництва на реґіональному рівні. Дослідження також вказує на те, що 90 відсотків опитаних підприємців зустрічалися з фактами покривання підприємців органами місцевих влад і так само 90 відсотків говорять, що були свідками вимагання хабарів за державні послуги. Підприємці також скаржаться на те, що фактично не діє задекларована Президентом України система „єдиного вікна", яка мала б зменшити бюрократичні процедури, хоча губернатори усіх областей нещодавно повідомили про успішне її запровадження в усіх реґіонах. Голова Ради приватних підприємців та депутат від „Нашої України" Ксенія Ляпіна назвала такі висліди опитування невтішними, проте, зі слів заступника голови Державної податкової адміністрації Миколи Катеринчука, приблизно такі самі цифри отримало під час соціологічного дослідження й його відомство. М. Катеринчук пояснює це тим, що нова влада досі не може зламати стару адміністративну систему на місцях.

Консульство Латвії відкрито у Львові

ЛЬВІВ. – „Ми зацікавлені, аби після Помаранчевої революції контакти між Латвією та Україною набули більшої багатопляновости й розвивалися не тільки на рівні Риґи та Києва, але й реґіонів", – зазначив 21 липня Посол Латвійської Республіки в Україні Андріс Вілцанс з приводу відкриття у стародавньому прикарпатському місті консульства цієї прибалтійської країни. Плянується у найближчий час підписання ряду угод про співробітництво у діловій, культурній, науковій та спортивній сферах. Також плянується широкомаштабна співпраця і в галузі залізничного транспорту, адже близько 70 відсотків електропоїздів в Україні було виготовлено на Ризькому вагонобудівному заводі й тепер вони потребують модернізації. Консулом Латвійської Республіки у Львові є голова правління компанії „ВЕЕМ-голдінг" Володимир Гарцула, який обіймає цю посаду з травня 2005 року.

Україна та Ізраїль підписали угоду про співпрацю

ЄРУСАЛИМ. – Міністри оборони України та Ізраїлю Анатолій Гриценко і Шауль Мофаз 25 липня підписали угоду між Міністерством оборони України та Міністерством оборони Ізраїлю про співробітництво у військовій сфері. Під час переговорів А. Гриценко, який перебуває в Ізраїлі з офіційною візитою, наголосив, що саме ця його візита, як керівника українського військового відомства, перша за останні 14 років, закладає велике підґрунтя для більш плідної співпраці між двома державами. У ході зустрічі та переговорів А. Гриценко ознайомив Ш.Мофаза з пляном реформування Збройних Сил України, проєктом Державної програми розвитку Збройних Сил України на 2006-2011 роки, а також перспективами, які визначені військовим керівництвом України. У свою чергу, Ш.Мофаз ознайомив А.Гриценка зі зовнішньою та внутрішньополітичною обстановкою, в якій зараз знаходиться держава Ізраїль, ролею армії у підтриманні стабільности та забезпеченні безпеки її громадян. Він також висловив сподівання, що співробітництво між Україною та Ізраїлем буде взаємно корисним для армій обох країн. 26 липня в Єрусалимі А. Гриценко зустрічався з Президентом держави Ізраїль Моше Кацавом та віце-прем'єр-міністром, міністром промисловости, торгівлі та праці Єгудом Ольмертом.

К. Ющенко привітала Настю Овчар з днем народження

БОСТОН. – Дружина Президента України Катерина Ющенко 21 липня привітала з шостим днем народження Анастасію Овчар, яка врятувала з вогню свою маленьку сестричку, але сама сильно постраждала під час пожежі та з березня перебуває на лікуванні у клініці „Шрайнерс" у Бостоні. Подарунок від К.Ющенко дівчинці передав Генеральний консул України в Ню-Йорку Сергій Погорельцев. За оцінкою спеціялістів „Шрайнерс", Настя, яка проходить курс реабілітації, почуває себе нормально. Як очікується, вона та її мати, Ольга Овчар, повернуться на Батьківщину за два-три місяці.

МВФ збирає фінансову інформацію

КИЇВ. – До України 22 липня прибула місія Міжнародного валютного фонду, щоб зібрати фінансову інформацію та обговорити з українським керівництвом економічний розвиток держави. Місію очолює директор европейського департаменту МВФ Альберт Єгер. Експерти вивчатимуть макроекономічну ситуацію та фіскальну політику України на цей рік і прогнозу бюджету на 2006 рік. Експерти працюватимуть в Україні до 2 серпня.

Львівські студенти-медики – найкращі

ЛЬВІВ. – Львівський державний медичний університет визнали найкращим в Україні за загальним рівнем медичного вишколу студентів. А разом із ним – Донецький, Кримський та Одеський. Натомість, Київський університет народної медицини, Харківський, Запорізький і Буковинський державні університети потрапили у список гірших. Щоб отримати документ, який дає дозвіл лікувати людей, цього року майбутні медики мусили успішно скласти ліцензійний державний іспит зі загальної лікарської програми або стоматології. В іспитах було 200 запитань, подібних до тих, на які відповідають европейські студенти-медики. В Европі майбутній лікар має відповісти на 60-75 відсотків запитань, а в Україні – на 45.5 відсотка. Як виявилося, якість освіти українських студентів у багатьох вищих медичних закладах не відповідає европейським стандартам.

Українські летуни вивчали американський досвід в Італії

КИЇВ. – На авіаційній базі „Авіяно" Европейського командування збройних сил США, що базуються в Італії, з візитою від 19 до 22 липня перебувала українська військова делеґація на чолі з начальником Центру аеронавіґаційного забезпечення авіяції Збройних сил України полковником Миколою Коржом. Основна мета візити українських військових полягає в ознайомленні з організацією навіґаційного забезпечення Військово-повітряних сил США, працею радіозв'язку, а також навіґаційним обладнанням забезпечення летів авіяції. Фахівці-авіятори також ознайомлювалися з оформленням документації відповідно до вимог НАТО, вивчали порядок узгодження документації та отримання відповідної сертифікації щодо аеронавіґаційного забезпечення летів авіяції, вимоги керівних документів НАТО щодо взаємосумісности з питань аеронавіґаційного забезпечення летів авіяції.

В. Ющенко доручив міліції культурно спілкуватися з людьми

КИЇВ. – Президент В. Ющенко указом від 19 липня доручив Міністерству внутрішніх справ навчити працівників органів внутрішніх справ правил спілкування з громадянами. Зокрема організувати для працівників до жовтня обов'язкові навчальні курси з правової культури, службової етики й правил спілкування з людьми. МВС має затвердити програми співробітництва органів внутрішніх справ з населенням. Генеральній прокуратурі доручено посилити нагляд за оперативно-слідчими органами, забезпечити невідкладне реаґування на подання уповноваженого з прав людини, а також на запити депутатів Верховної Ради щодо усунення виявлених порушень прав і свобод людини й громадянина. Як відомо, під час засідання колеґії МВС В. Ющенко закликав працівників міліції спілкуватися з громадянами українською мовою, в жодному разі не використовувати ненормативну лексику.

Донецьк попросив пробачення

ДОНЕЦЬК. – Посадник Донецька Олександер Лук'янченко 19 липня привселюдно попросив пробачення у В. Ющенка за розміщення в місті плякатів з образливими для глави держави написами, на яких В. Ющенка було зображено в есесівській формі. „ Як міський голова вважаю себе відповідальним за все, що відбувається на території міста, й хочу ще раз попросити пробачення у Президента України за ті факти, що мали місце в місті Донецьку 2004 року", – сказав О. Лук'янченко. Він запевнив, що керівництво міста не мало жодного стосунку до появи згаданих плякатів. Раніше у В. Ющенка просили пробачення депутати обласної ради Донеччини та керівники рекламного агентства „Плазма". І ті, й інші заявили, що жодним чином не причетні до появи образливих плякатів.

За повідомленнями інформаційних аґентств

В пам'ять жертв НКВД

СТРИЙ, Україна. – 23 липня на місці колишньої катівні НКВД за будинком міської ради відкрито меморіяльний комплекс „Борцям за волю України", який складається з музею, арки, скульптури та пам'ятника на місці, де були поховані закатовані люди. На фото: діти кладуть квіти до пам'ятника в пам'ять жертв більшовицького терору. Фото УНІАН

Авто, яким можна з'їхати на узбіччя...

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Як на незалежну пресу – а нова влада в Україні при кожній нагоді цю незалежність визнає і підкреслює – то й не дивно, що в полі зору газет опиняються не тільки державні діячі та чільні політики, але й їхня челядь, члени родин. Не може становити винятку і Президент та його родина. Й от спливла на поверхню нібито не дуже важлива, навіть банальна історія, яка, проте, засвідчила, що нецензуровані, справді незалежні виступи журналістів застають керівників України ще не готовими до істинної свободи слова.

Початок такий. Інтернет-газета „Українська правда" 19 липня оприлюднила статтю Леоніда Амчука „Андрій Ющенко – син Бога?". Ось декілька речень звідти: „Мешканці вулиці Лютеранської, що поруч з Банковою, переповідають один одному, як син президента щодня приїжджає до одного з будинків і не зовсім гарно поводиться. Наприклад, розганяється до 100 кілометрів на цій майже пішохідній вулиці, стає на зустрічну смугу руху, блькуючи іншим автам простір. Але головний інтерес мають привертати автомобілі, якими користується син вождя революції".

Оскільки це спочатку був „Мерседес – CLS-500", а тепер „BMW-M6", яке коштує 800 тисяч гривень, то журналіст цілком логічно нагадує про „право громадян знати, на чому їздить студент третього курсу Інституту міжнародних відносин Андрій Вікторович Ющенко, 1986 року народження. Тож нам цікаво, які фінанси дозволяють йому їздити на „BMW-M6", ціна якого дорівнює 25-річній платні його батька (як відомо, до червня Президент України отримував 2.600 гривень)...".

Якраз це виявилося тяжким для з'ясування, й тому в „УП" з'явилася 2-га частина статті „Андрій Ющенко – син Бога?", а в її центрі – запитання, чому авто президентового сина має чеські номерні знаки? Чиє ж воно? Не Андрієве? Бо, згідно з правилами, власник авта з закордонними знаками мусить протягом десяти днів замінити їх на українські. А якщо „BMW" належить закордонному власникові, то цими знаками Андрій користуватися не має права.

Тим часом син Ющенка не казав журналістам правди і вів себе з ними зверхньо. Історія з „BMW" перекотилася на найтиражніші українські видання „Сьогодні" та „Факти" і невдовзі потрапила на сторінки російських видань. Дійшло до того, що батько Андрія, Президент України В. Ющенко, змушений був у понеділок, 25 липня, на прес-конференції якось прокоментувати ці події. Як і очікувалося, провідник держави сказав багато мудрих слів, котрі ні в кого не викликали сумнівів: мовляв, він передає своєму синові „не подушку, не готову кар'єру", а почуття відповідальности за життя. І так далі. Але коли журналіст з „УП" Сергій Лещенко почав прискіпуватися до питання, де ж працює Андрій, щоб могти платити оренду за те дороге авто, Президентові, на жаль, не вистачило коректности, він дозволив собі окрик: „Веди себе як журналіст чемний, а не як кілер найнятий". Захищаючи сина перед київськими „папараці", В. Ющенко ще раз втратив рівновагу: „Тому я сказав синові – вчися себе захищати! Рахунок? Підніми з ресторану рахунок. Скільки вас сиділо, що ви їли, що ви пили? Перед мордою того журналіста постав той рахунок, а потім піди в суд!...".

Які б нормальні, розсудливі слова не злетіли з уст Президента опісля, учасники цієї пресконференції були вражені такою непрезидентською лексикою: „кілер" і „морда". В середовищі українських засобів масової інформації почалося занепокоєння: що діється? Чи нова влада є новою, якщо вона ставиться до преси так само, як і попередня?

По-друге, згадана прес-конференція додала нових запитань щодо того злощасного „BMW", бо, як пише в „УП" Вікторія Сюмар з Інституту міжнародної інформації, пояснення сина і батька про авто надто різні: перший каже, що позичив авто у свого друга, а другий каже про оренду.

Словом, цей розвиток подій привів до з'яви у вівторок, 26 липня, досить серйозного документу – підписаної 319 працівниками ЗМІ „Вимоги до Президента України Віктора Ющенка". Подаємо характерні уривки з нього: „...Ви присягалися на Майдані відстоювати свободу слова... Тепер Ви нехтуєте свободою слова, яка якраз і полягає у вільному доступі до інформації, зокрема і про публічних осіб. Ви маєте усвідомлювати, що Ви та Ваша родина є об'єктами громадської уваги. Громадськість має повне право знати про доходи, витрати і спосіб життя Вашої сім'ї. Ваша поведінка продовжила тенденцію, яка викликає занепокоєння у середовищі журналістів...

У зв'язку з цим ми вимагаємо від Вас:

1. публічно вибачитися перед кореспондентом „Української правди" Сергієм Лещенком;

2. відповісти на запитання журналістів щодо доходів і витрат Вашої родини.

Ми наполягаємо на тому, щоб Ви завжди поважали професію журналіста та конституційне право на свободу слова і вільний доступ до інформації".

Президент України Віктор Ющенко з сином Андрієм, 3 липня 2004 року. Фото з архіву УНІАН

Того ж дня, у вівторок, Президент В. Ющенко через свого пресекретаря Ірину Геращенко передав до „Української правди" лист, який журналісти, принаймні значна частина їх, сприйняли як знак примирення. Ідеологічно цей лист цілком гідний вождя Помаранчевої революції. В. Ющенко підкреслює, що він шанує „позицію, яку займають українські ЗМІ в процесах демократизації країни. Для мене свобода слова і вільний журналіст є аксіомою, ми поважаємо одну з головних функцій медіа – бути контролером дій влади... Історія з публікацією в „Українській правді" стала для нас спільним іспитом – на готовність влади і преси жити в нових умовах, на готовність поважати право журналіста на інформацію і поважати право громадянина на приватне життя...".

Далі Президент запевняє, що „мав чоловічу розмову з сином". Шкода, що така розмова не відбулася між батьком і сином задовго до цієї історії.

Інша ж частина журналістів сприймає цю відповідь В. Ющенка на „Вимоги", як намагання виправдатися. „Нам всім буває важко стримати емоції, коли мова йде про родину, про дітей", – пише Президент. Хоч це можна і треба зрозуміти, без відповіді залишається те саме запитання: як сталося, що син Президента, студент-третьокурсник, їздить на „орендованому" дорогому авті та ще й з закордонними знаками?

П. Ч.

В Іраку жорсткі терористичні акції тривають

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Тактика терористичних нападів в Іраку змінилася. Після постійних акцій проти військ коаліції в першому році, терористи почали нападати на місцевих співпрацівників коаліції, конфесійні угрупування, етнічні меншини, репортерів газет. Зокрема все частіших нападів зазнають іракські поліції, військові новобранці, урядовці тимчасової ради Іраку, шиїтські паломники. А останнім часом до своїх акцій терористи включили вбивство дітей та викрадання закордонних дипломатів.

Коли 26 квітня зформовано новий уряд Іраку, кількість терористичних нападів значно збільшилася. Мабуть, терористи своїми акціями хочуть довести неспроможність нового уряду захистити своїх громадян. Тому тепер, коли за три тижні – в половині серпня – кінчається реченець створення проєкту нової конституції Іраку, і коли 25 липня провідники сунітів заявили, що готові до співпраці у проєктуванні конституції, терористичні акції частішають і гине невинне цивільне населення країни. У час згаданої заяви сунітських провідників бомбовик-смертник наладованою вибухівкою вантажівкою під час сильної піскової бурі в'їхав у барикади поліційної станиці, вбивши 25 осіб і поранивши щонайменше 30 осіб.

За оцінкою найновішого дослідження організації „Ірак Боді Кавнт" та наукових працівників британського Оксфорду, стверджується, що число цивільних жертв в Іраку за два роки від початку очоленого США вторгнення у березні 2003 року, склало 24,865 осіб. Крім того, сказано, що нині більше цивільних гине внаслідок нападів терористів, ніж дій США та їхніх союзників, але ще більше мирних іракців гине внаслідок злочинности. В середньому – 34 особи щоденно. Досліди вказують, що майже 30 відсотків смертей цивільних осіб сталися в часі вторгнення, перед тим, як 1 травня 2003 року було проголошено закінчення головних військових сутичок. Чоловіки віком від 18 років і більше становлять

(Закінчення на стор. 4)

Липнева повінь в Одесі

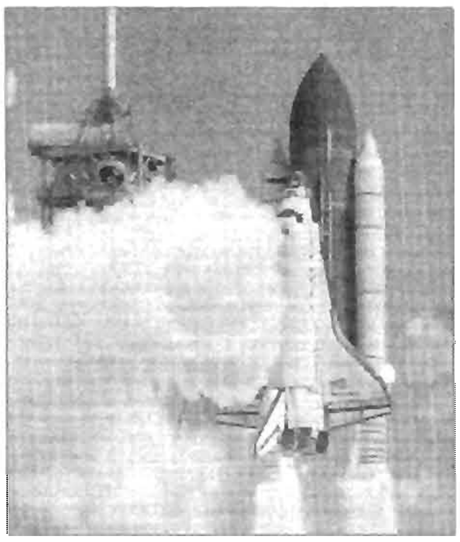
У понеділок, 25 липня, після дощової зливи центр Одеси був залитий водою. Головна причина літньої повені – несправності зливної каналізації.
Фото УНІАН

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

інвестиції. 22 липня Президент України з дружиною зустрівся з імператором Японії Акігіто і імператрицею Мічіко. Також В.Ющенко побував на Всесвітній виставці „Експо-2005" та відвідав Меморіяльний комплекс Миру в Гірошімі. У поїздці до Японії В.Ющенка супроводжували його дружина Катерина Ющенко, перший віце-прем'єр-міністер Анатолій Кінах, міністер закордонних справ Борис Тарасюк, міністер економіки Сергій Терьохін, міністер транспорту і зв'язку Євген Червоненко, перший заступник Держсекретаря Олександер Моцик, заступник голови Національного космічного агентства Едуард Кузнецов, міський голова Одеси Едуард Гурвіц, голова „Укрексімбанку" Віктор Капустін та інші.

АМЕРИКА І СВІТ

Запуск корабля „Дискавері“

Космічний корабель „Дискавері“ запущено

КЕЙП КАНАВАРЕЛ, Каліф. – 26 липня зранку, о 10:39 год., корабель „Дискавері“ успішно був запущений з коси Канаварал. У космічному кораблі – семеро астронавтів, яких завданням впродовж 12 з половиною днів здійснити постачання для Міжнародньої космічної станції та перевірити заходи НАСА щодо безпеки летів. Це перший запуск американського космічного корабля відтоді, як два роки тому розбився корабель „Коламбія“. Тисячі людей спостерігали за запуском, який до 26 липня відкладався кілька разів з технічних причин. Ракета злетіла в яскраво-синє небо під радісні вигуки родин астронавтів та працівників НАСА – космічного агентства США. Команда космічного корабля посилила засоби безпеки, встановлені після катастрофи космічного корабля „Коламбія“, яка коштувала життя сімом астронавтам і змусила фахівців контролювати цей запуск надзвичайно уважно.

Міністер оборони США у Киргизстані

БІШКЕК, Киргизстан. – Міністер оборони США Доналд Рамсфелд перебуває з візитою у Киргизстані для обговорення майбутнього американських військових баз в Центральній Азії. Військова присутність США на авіобазах в Киргизстані та Узбекистані мала бути тимчасовою, для підтримки акцій в Афганістані. Тепер Киргизстан та Узбекистан вимагають виведення американських баз. На авіобазі Манас, поблизу Бішкеку, вирує діяльність. На летовищі вилаштовані американські літаки – танкери для дозаправлення пальним в повітрі та вантажні літаки для підтримки акцій США в Афганістані. Тепер американська присутність в реґіоні під загрозою, тому Д. Рамсфелд прибув до Киргизстану з нашвидкуруч організованою візитою. Уряди Киргизстану та Узбекистану з підтримкою Росії та Китаю твердять, що ситуація в Афганістані стабілізується, і вони хочуть знати, коли американці закриють цю та інші бази в Центральній Азії. За цим лежить стратегічна боротьба за домінування в реґіоні між новоприбульцем – США та традиційними гравцями – Росією та Китаєм. Д. Рамсфелд намагатиметься домогтися, щоб США зберегли ті позиції, яких їм вдалося досягти. Але наразі виглядає, що Росія домінує в Центральній Азії.

Знову чотири вибухи в Лондоні

ЛОНДОН. – Комісар лондонської поліції 21 липня повідомив про чотири вибухи, або спроби вибухів на лондонському транспорті. Жертв немає, але він назвав випадок дуже серйозним. Вибухові пристрої, як виглядає, були меншими ніж минулого разу, але ще не відомі усі наслідки. Поліція в Лондоні евакуювала три станції метро й закрила три лінії. Повідомляють про одну поранену людину в метро. Ще один випадок стався в автобусі на сході Лондону. Швидше за все 21 липня було приведено в дію лише детонатори, а не бомби. Минуло рівно два тижні, відколи бомбісти-самогубці вчинили напади на три станції й автобус 7 липня, коли загинуло 56 людей. Все ж таки поліція шукаючи за зловчинниками, застрелила молодого 27-річного бразилійця Жін Чарлса де Менезеса непричетного до згаданих акцій. Комісар лондонської поліції сір Іян Блейр 24 липня виступив з виправданням цього і назвав це нещасним випадком. Прем'єр Британії Тоні Блейр закликав продовжувати нормальний спосіб життя.

У Ню-Йорку перевіряють пасажирів

НЮ-ЙОРК. – Після терористичних вибухів в Лондоні 7 липня та повторних, у четвер 21 липня, поліція в Ню-Йорку почала вибірково перевіряти багаж пасажирів метро. Як заявив посадник міста Майкл Блюмберґ, влада змушена йти на такі заходи після терактів у Лондоні. Обшукують великі валізи, наплечники та ручні торби. Такі ж перевірки проводять на автобусних зупинках і залізничних станціях. Американські захисники громадських прав вже заявили, що це порушує статтю конституції, яка забороняє обшуки людей без підозри у скоєнні злочину.

Десятки загиблих у серії терактів в Єгипті

КАЇР. – Близько 50 осіб загинули в результаті серії терактів, що сталися в ніч з 22 на 23 липня в єгипетському курорті Шарм-еш-Шейх на березі Червоного моря, понад 100 осіб горанено. Перший вибух стався після першої години ночі за місцевим часом на базарі Шарм-еш-Шейха, де було багато людей. Через кілька хвилин в передмісті Нама-бей вибухнули ще дві бомби: одна перед готелем, інша – перед каварнею. Вибухівку було закладено в автомобілі. Жертвами стали єгиптяни та чужоземні туристи. Повідомляється про загибель громадян Великобританії та Голяндії. Ніхто не взяв на себе відповідальністи за теракти. Шарм-еш-Шейх є центральним єгипетським курортом на Синайському півострові. Останній великий теракт у реґіоні стався в жовтні минулого року, коли загинули понад 30 туристів.

У Ґвантанамо в'язні оголосили голодування

ҐВАНТАНАМО, Куба. – У тюрмі на американській базі в Ґвантанамо 52 в'язні 22 липня оголосили голодування, протестуючи проти незаконного, на їхню думку, утримання під вартою. Всі голодуючі перебувають під наглядом медиків. Двоє колишніх в'язнів, що недавно повернулися до Афганістану, назвали умови утримання в Ґвантанамо „нелюдськими“. На американській військовій базі Ґвантанамо на Кубі перебуває понад 500 в'язнів, яких підозрюють у зв'язках з талібами і „Аль-Кайдою“.

Китайська єна більше не буде прив'язана до доляра

ПЕКІН. – Влада у Китаї 21 липня повідомила, що більше не прив'язуватиме китайську грошову одиницю єну до американського доляра. Саме цього вимагали США. Дефіцит у торгівлі США з Китаєм зріс до 100 мільярдів долярів на рік. Це ознака того, що дешеві китайські товари здобувають щораз більшу частину ринків у багатьох країнах. Упродовж місяців Вашінгтон та інші великі торговельні партнери Китаю вимагали від Пекіну підвищити ціну єни. Американці хочуть, щоб вартість китайської валюти визначалася вільними торгами на ринках. Це могло б привести до ревальвації єни на 20 відсотків. В оприлюдненому на телебаченні оголошенні було сказано, що новий режим для єни, за якого вона набуде власної вартости на валютних ринках, набирає чинности 22 липня.

В Іраку...

(Закінчення зі стор. 3)

більшість жертв, а жінки і діти – майже 20 відсотків жертв. У тому самому часі приблизно 42,000 цивільних осіб було поранено, з них майже 90 відсотків були чоловіки. Багато людей загинуло в результаті діяльности злочинних груп. Терористи відповідальні за близько 10 відсотків загиблих цивільних. Автори звіту закликають уряди США та Британії оприлюднити їхні офіційні дані.

Нижче подаємо дані про спричинників цивільних жертв.

Військова коаліція під керівництвом США	9,270
Протиокупаційні сили	2,353
Військові обидвох сторін	623
Терористичні напади	635
Поодинокі вояки	318
Кримінальні вбивства	8,935
Невідомі	2,731

Жертви серед цивільних осіб в Іраку зосереджуються в більшості у густо заселених міських околицях. Багдад – 11,264, Фалуджа – 1,874, Насірія – 984, Кербала – 929, Наджяф – 784, Мосул – 735, Басра – 704, Кіркук – 613, Гіля – 456,Тікріт – 312, Бакуба – 304, Самара – 256.

Укладати звіти про жертви в умовах теперішнього хаосу в Іраку дуже важко. Торік британський медичний журнал „Ланцет“ висловив оцінку, за якою від початку війни в Іраку загинули майже сто тисяч цивільних. В заяві іракського уряду від 20 липня мовиться, що 8,175 громадян Іраку, в основному мирні мешканці, загинули за останні 10 місяців внаслідок вибухів, нападів і зіткнень. В ці дані входять також і втрати збройних сил Іраку.

Для прикладу варто подати хоч деякі дані за останній місяць. Хоч вони не вперше викликають запитання, чи можливо запобігти цьому дикому вбивству цивільного населення?

2 липня в Багдаді викрали посла Єгипту Іхаба Шерифа. 3 липня невідомі обстріляли два автомобілі російського посольства в Іраку. 5 липня внаслідок нападу бойовиків в Багдаді отримав поранення посол Багрейну та було обстріляно автоколону пакистанського дипломатичного представництва.

У Багдаді 13 липня 27 іракців і одного американського вояка убито вибухом бомби в авті в околиці, де живуть шіїти, поблизу місця, де американські вояки давали солодощі дітям. Серед убитих – 18 дітей і підлітків.

Тільки 15 липня 10 бомбовиків-смертників, здійснили терористичні акції в різних місцях Багдаду.

Найбільший терористичний акт було скоєно 16 липня увечорі, коли терорист-смертник підірвав себе у місті Мусаїбі, що на 60 км південніше від Багдаду, неподалік від шиїтської мечеті та ринку. Він зробив це поруч з бензовозом, що спричинило величезний вибух. У висліді терористичної акції загинуло майже 100 осіб, ще понад 80 – переважно з цивільного населення – поранено. Це вчинки, які не будуть забуті історією.

20 липня у Багдаді загинуло двох членів комітету, який працює над проєктом нової конституції Іраку. Обоє, як припускають, були сунітами. Їх застрелили, коли вони виходили з ресторану. Того ж дня в Багдаді невідомі здійснили новий теракт, де під час вибуху на пункті набору добровольців вбито 6 осіб, поранень зазнали 24 особи.

Нова серія терактів в Іраку викликала хвилю протестів місцевого населення проти іракського уряду. Громадяни обурені тим, що уряд разом з поліцією та армією не здатний захистити їх від нападів бойовиків.

Уряд Іраку 17 липня проголосив у всій країні хвилину мовчанки в пам'ять жертв тероризму. А 20 липня іракці зупиняли авта, висідали, виходили з крамниць та під пекучим сонцем віддавали почесть загиблим. Це перше таке вшанування жертв тероризму в цій війною спустошеній країні.

О полудні рух в Багдаді та інших містах країни зупинився на три хвилини, міліція і громадяни віддавали почесть прапорові Іраку і схиляли голови в пам'ять жертв тероризму.

Іракська влада зорганізувала церемонію, подібну до зорганізованої в Лондоні в пам'ять жертв терору 7 липня. Деякі іракці уважають це порожнім жестом, який не зупинить терористичних нападів.

Все ж таки це до деякої міри усвідомлює жителів країни щодо подій, котрі відбуваються довкола і ставлять під запитання майбутнє їхніх дітей.

Х.В.-Ф.

„Єдине вікно" прийшло до Сум

Р.Л. Хомяк

СУМИ, Україна. – На що йдуть наші гроші в Україні? Серед іншого – на розвиток малого і середнього підприємництва, себто головної опори економіки країни. І ще – на подолання (ні, не повне унеможливлення) корупції.

А нині, Суми і Сумська область дістали від Президента Віктора Ющенка, сумчанина за походженням, завдання стати взірцем розвитку малого і середнього підприємництва в Україні.

Недавно була нагода подивитись зблизька на те, як допомога США в Україні використовується. В даному випадку – відкриття установи, яка має на меті спростити дуже комплексний процес реєстрування нових підприємств. Це було в історичному місті Суми.

Нині в Сумській області є новий „губернатор", як в Україні називають голів обласних державних адміністрацій, – Микола Лаврик. Колишній „губернатор", Володимир Щербань, після виборів президента десь щез і залишив напризволяще Сумську область й очолювану ним Ліберальну партію України. Його розшукують кримінальні органи, були чутки, що він десь в нашій Флориді грівся на сонці.

Для мене Суми – це перша іскра Помаранчевої революції. Саме там, торік влітку, жменька студентів місцевого університету сказала „Годі!" махльойкам адміністративного ресурсу уряду Президента Леоніда Кучми. Вони розбили намети в центрі міста, а тоді почали машерувати на Київ.

По дорозі зазнавали сваволя міліції, побиття і арештів, але йшли далі. Здобули увагу незаанґажованих засобів масової інформації, а згодом і заанґажованих. Здобули співчуття громадськости. І врешті досягли своєї цілі: Президент Кучма скасував свій указ про об'єднання трьох вищих навчальних закладів в один, на чолі якого мав стати фаворит „правлячої" тоді Соціял-демократичної партії України (об'єднаної), яку, як і рік тому, очолює Віктор Медведчук, а головою фракції у Верховній Раді якої далі є „перший президент" Леонід Кравчук. Таким чином ці сумські студенти пішли на кольосальний риск – можливе виключення зі студентських лав, а це ж означає падіння з драбини до кращого соціяльного становища. Через три-чотири місяці за їхнім прикладом пішли мільйони. Також сказали „Годі!", і стояли в снігу під кольорами тропічних плодів.

А нині Суми і Сумська область дістали від Президента Віктора Ющенка, сумчанина за походженням, завдання стати взірцем розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. Власне тому Аґентство США з міжнародного розвитку (USAID) зробило з відкриття бюра в Сумах більшу імпрезу.

Ця програма „єдиного вікна", або „єдиного бюра з видання дозвільних документів" досить проста. Щоб відкрити нове підприємство в Україні, треба з 17 чи 27 різних дозволів – від пожежників, від управління охорони здоров'я, від муніципального архітектора. Кожний б'є свою печатку. (Українці не можуть собі уявити життя без печаток. Звичайний журналіст, який їде у відрядження, має мати папірець з печаткою, щоб податись в дорогу і повернутись з тим папірцем і ще одною печаткою від місця, де він працював). А за печатки, зокрема у випадку підприємців, часто-густо треба платити.

Американська програма „єдиного бюра з видання дозвільних документів" покищо не зменшує кількости потрібних дозволів-печаток, але підприємцеві не треба за кожною з них чекати в черзі (і доплачувати). Підприємець здає аплікацію в одне віконце і через деякий час дістає дозвіл там же. Всі потрібні печатки місцева бюрократія полагоджує, так би мовити, „за кадром".

Досі понад тридцять громад вже дістали допомогу у створенні таких „єдиних вікон" для підприємців. Суми – восьмий обласний центр з такою установою. У Сумах її примістили в центрі міста, в будинку, де знаходиться управління архітектури міста. Колись, розповідав американцям заступник міського голови Борис Коган, цей будинок належав п'ятому найбагатшому чоловікові Російської імперії, і тут побували композитори Чайковський і Рахманінов, письменник Чехов. (Нині він на вулиці – все ще! – Дзержинського). Звертаючись до Карен Гілард, заступника директора USAID у Києві, Б. Коган визнав, що багато чиновників „звикли працювати по-старому", але й висловив сподівання, що з допомогою американців справи поліпшаться. Ціллю даного бюра є видати дозвіл на нове підприємство до трьох тижнів після подання аплікації, а згодом – до одного тижня.

USAID в основному поставляє комп'ютери й інше обладнання та дає консультації, як спростити систему надання дозволу на підприємницьку діяльність, а місто оплачує співробітників і приміщення.

„В Харківській області, де вже діють такі установи, – казала Карен Гіллард, – кошти дозволу і тривалість процедури серйозно зменшились, а випадки хабарництва знизились з 50 відсотків до шести". (Принаймні такими цифрами оперує USAID). Вона висловила надію, що Суми матимуть ще кращі показники.

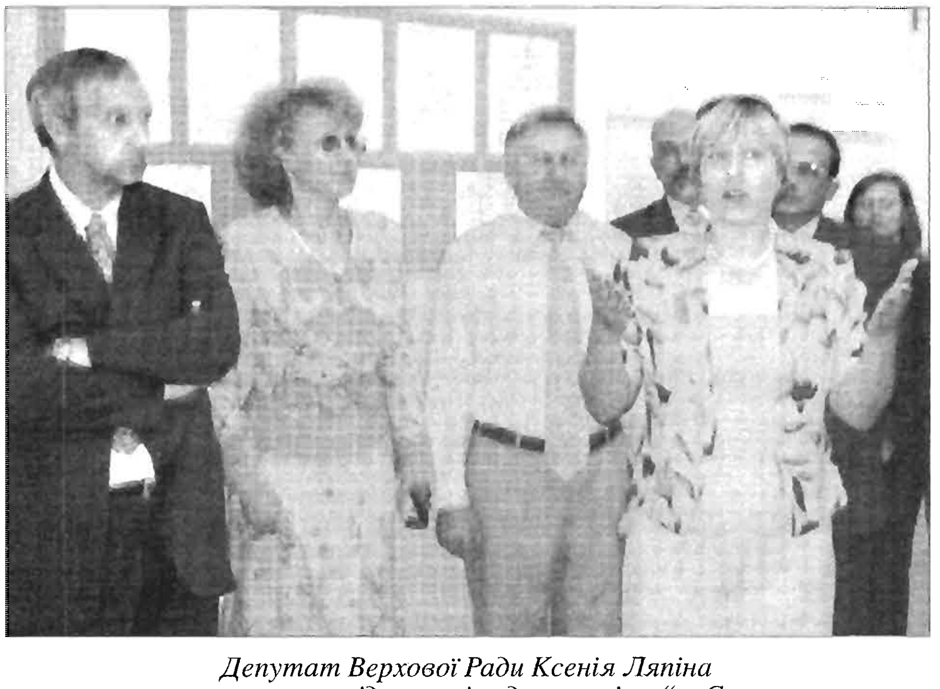
Ґубернатор Лаврик заявив, що Сумська область хоче створити сприятливе середовище для малого і середнього підприємництва, та що це завдання, яке поставив перед ним Президент В. Ющенко – щоб Сумщина вела перед у новому способі життя підприємців.

На церемонії в Сумах була присутня також Ксенія Ляпіна. На цю жінку-політика варто звернути увагу, бо вона, мені здається, є в лізі прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Нині ця 41-річна киянка є депутатом Верховної Ради, головою Ради підприємців України при Кабінеті міністрів і радником Президента. Вона закінчила Київський політехнічний інститут як математик і займалась малим підприємництвом зі своїм чоловіком: писали комп'ютерні програми для установ. Згодом здобула ще дві вищі освіти.

В інтерв'ю на телебаченні розповідала, що їй „з комсомолом не складалося", бо вона не любить формальностей, пішла в підприємництво, бо „наука не годувала". Нині вона вважає себе членом середньої кляси українців, і на запитання, чи знає вона, скільки коштує український хліб (це такий круглий, темний і тяжкий, який полюбляють емерити і ветерани праці), відповіла, що ні, бо вона купує різні інші хліби, які нині пропонують київські міні-пекарні.

На церемонії в Сумах, як завжди, Ксенія Ляпіна пропаґувала інтереси підприємців. Вона доводила, що „влада надає послуги у формі зручностей для громадянина", що „громадяни є клієнтами, а клієнт завжди правий", що „незручності бере на себе влада і так має бути". А як депутат-законодавець вона сказала, що „закон має йти за практикою, і ваша практика – це наш дороговказ". І додала, що для розвитку підприємництва в Україні ще треба схвалити десятки законодавчих актів.

А тим часом у будинку, де діє американське „єдине вікно", є виставкова заля. Там управління архітектури розвішало проєкти, які розробляє. Серед них – „Студентський сад" на клаптику землі в центрі міста, де рік тому протестували студенти – предтечі Помаранчевої революції.

Депутат Верхової Ради Ксенія Ляпіна промовляє на відкритті „єдиного вікна" в Сумах

Підприємці на відкритті бюра USAID

„Четверта влада“: момент істини

Нерідко теми для редакційних статтей випливають з листів наших читачів, і ми раді кожному такому випадку, бо він свідчить, що люди сприймають „Свободу“, як свою загальногромадську трибуну, хочуть бачити її кращою, змістовнішою, тому й висловлюють корисні зауваження і побажання.

„На мою думку, відколи постала незалежна Україна, „Свобода“ вже може собі дозволити писати про політику менше, ніж колись. Адже функції українських газет в Україні і в діяспорі – різні. Там преса – так звана „четверта влада“, тут – тільки сумлінний інформатор про важливі події“, – пише у своєму листі Ростислав Іванюк з Розлиндейлу, Масачусетс.

Думка – „тільки інформатор“ – потребує уточнення. Протягом усіх своїх 112 років життя „Свобода“, в міру власних творчих сил і можливостей, сама ішла і вела за собою громаду не наосліп, а тяжкою дорогою служіння українській справі, на кожному новому скруті нашої історії роз'яснюючи, де права і де ліва сторона, і що означає розвиток, поступ, а що – відступ назад.

Так, функції преси в Україні і тут – справді різні, і „четвертою владою“ ми себе не відчуваємо, проте це не ставить нас осторонь політики. Можна писати про все на світі, проте лише у сфері політики розв'язуються сьогодні буквально всі державні і міжнародні проблеми – в стінах парляментів, в діяльності урядів, правлячих і опозиційних партій. Тому політична тема завжди займала і продовжує займати у „Свободі“ чільне місце.

Щодо „четвертої влади“ як функції засобів масової інформації в Україні, то ми бажаємо нашим колегам, щоб це стало політичною дійсністю, а не лише образним висловом. Нема сумніву, що саме в цей позитивний бік повернула українське суспільство Помаранчева революція. І є вже перші висліди. Згідно з найновішим соціологічним дослідженням Інституту масової інформації, ситуація зі свободою слова в Україні значно покращилася. Якщо в минулому році сталося 48 нападів на журналістів, то за перші цьогорічні шість місяців – лише п'ять. Журналістів не тільки перестали заарештовувати чи затримувати, але вони навіть почали вигравати справи в суді на свою користь.

Разом з тим соціологи констатують „маленький“ недолік: хоч нова влада в Україні не переслідує журналістів, але й до їхніх критичних виступів не прислухається. Іншими словами, засоби масової інформації ще не стали „четвертою владою“. І річ тут не тільки в неналежному ставленні перших трьох владних гілок до преси, річ – й у самій пресі і її професійному рівні. Не викорінені ще недоліки суспільства – корупція, боротьба за місце біля державного корита, зловживання демократією – змушують залишатися на цьому рівні й пресу. Тому вона переважно іде вслід за подіями, за фактами. За цією жорсткою прив'язаністю до насущних проблем засоби масової інформації не мають змоги вглибитися в завтрашній день. В цьому й полягає момент істини „четвертої влади“: щоб державний провід не зміг її ігнорувати, вона повинна випереджувати події та обставини, передбачати їхній розвиток, відкривати перспективу, брати правильну тональність, говорячи від імені всього суспільства.

Весь час говоримо про незалежність преси, про вагу і ефективність вільного слова. Насправді преса, щоб піднятися до ролі „четвертої влади“ повинна бути і незалежною, і залежною. Незалежною – від джерел фінансування і від партійно-політичного тиску, але залежною від високих моральних і світоглядних стандартів. Влада не рахується з пресою, ні від чого не залежною. Влада рахується з пресою, котра залежна від принципів чести і справедливости і несхитно служить їм.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи“
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (доп. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (доп. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (доп. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про життя під кличем: небезпека!

Кажіть, що хочете, але тепер усі засоби масової інформації, усі керівництва громадських видів транспорту стоять під кличем: „Напоготові!" – як у США, як в Англії, так, думаю, також і в інших европейських державах. Останнім поштовхом до такої обережности і пильности були терористичні акції в Лондоні, коли бомби, на нещастя, вибухнули в людних місцях.

Наслідком цього в нас, у США, активізовано усі засоби безпеки, проголошено заклики до повсякчасної обачности, і тепер кожний, що уживає громадські засоби транспорту, мусить сподіватися перевірки ідентифікаційних документів або того, що знаходиться в кожній великій торбі, яку подорожний тримає зі собою, і в кожній валізі, що конечна для довшої поїздки.

Розуміється, цей страх перед можливою небезпекою з вибуховими матеріялами чи іншими способами атаки на безборонних подорожніх дуже і дуже ускладнює кожну подорож, навіть оцю щоденну, до праці, яка, однак, вимагає користування громадськими засобами транспорту. І що ми бачимо тепер постійно? Військовиків, що проходжуються на кожній зупинці громадського транспорту. Пильних поліцистів, що перевіряють кожну велику торбу чи інший великий пакунок, котрі ледве не кожний пересічний подорожній везе зі собою. Навчених псів, що їх ведуть поліцисти чи військовики зі собою, і щораз нові повідомлення та інформації на усіх публічних місцях, в усіх поїздах і автобусах.

Сьогодні, коли я увійшла до поїзду, що везе мене до станції, яка знаходиться недалеко від бюра УНСоюзу і редакції „Свободи", на кожній лавці лежало друковане вияснення для усіх пасажирів цього засобу транспорту, що з днем 25 липня в цій системі їзди будуть впроваджені перевірки багажів подорожніх – з огляду на терористичні атаки в публічних місцях у Лондоні. Це, розуміється, може викликати спізнення в їзді та інші складності у подорожі до місця призначення.

Про впровадження таких засобів безпеки можна було вже раннім ранком переконатися, зустрівши на станції поліцистів, військовиків з псами. Погляди людей в уніформах немов говорили без слів: „Шукаємо"! Але чи виправдають себе ці нові засоби осторожности й пильности у такому величезному місті, як Ню-Йорк? Чи можна почуватися безпечніше, побачивши одну чи другу групу поліцистів або військових?

Що й казати – живемо у дивних, неспокійних часах, в яких раз-у-раз нам пригадують, що нас, тобто кожного „смертельника", може зустріти небезпека у вигляді бомби чи іншого засобу вбивства. І це зовсім не у боротьбі з „ворогом", а просто в буденній ситуації, коли їдемо до праці чи проходжуємося великим містом. Але що нам усім робити? Просиджувати дома і не ходити у місця, де збираються в більшій кількості люди? Споглядати з підозрінням на кожного „непевного" перехожого? А може, краще не затемнювати собі життя і, сказавши – „У всьому є Божа воля", далі ходити, їздити різними засобами транспортації та не думати, що може статися кожної хвилини.

У всьому – Божа воля...

О–КА

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Почесний докторат - Б. Осадчукові

ПІд час відкриття VI конґресу Міжнародної асоціяції україністів в Донецьку ректор Донецького університету Володимир Шевченко вручив Богданові Осадчукові диплом почесного доктора. А коли 3 травня 2001 року президент Польщі Олександер Кваснєвський вручав йому Орден Білого Орла за заслуги в праці поширення українсько-польської дружби, то сказав:

„Професор Богдан Осадчук і надалі залишається чи не найактивнішим з української сторони речником польсько-українського примирення над драмами історії. Місії свого життя присвятив понад 50 років зусиль, співпрацюючи з паризькою „Культурою" і світлої пам'яті Єжи Гедройцем.

Завдяки його наполегливій праці, починаючи з початку 50-их років, в українській пресі з'явилася величезна кількість публікацій, присвячених польській тематиці. За цю невтомну працю, яка вимагала подолання у його земляків багатьох бар'єрів, хочу висловити професорові найбільше визнання.

Багаторічні зусилля привнесли багато з працею формування атмосфери взаєморозуміння та довіри в Центрально-Східній Европі. Сьогодні – це наш великий спільний капітал і велика заслуга в ім'я Польщі, України, цього реґіону".

Довголітні колеґи Богдана Осадчука бажають йому дальших успіхів та міцного здоров'я!

Є. Стахів,
Волдвік, Н. Дж

Що чув, що бачив...

Так, здається, називається книжка мемуарних нарисів одного відомого українського письменника. Назва пригадалася після знайомства з „Редакційною поштою" та листом Вп. Любови Дражевської („Свобода", 15 липня ц.р.).

Щиро дякую авторці за увагу до мого допису – інформації про травневу конференцію УВАН у пам'ять Юрія Шевельова (Шереха). Хоча вважати мій допис статтею є значним перебільшенням: це лише переказ побаченого й почутого.

Не на виправдання власної невправности, а тільки для пояснення скажу, що, пишучи про постаті епохальні, ми не конче згадуємо їхні мирські звання та титули. Наприклад, те, що М. Грушевський був багаторічним головою НТШ, президентом УНР тощо – істини хрестоматійні і не потребують нагадування. Подібно, як і визначальні впливи в діяльності УВАН і титули чи посади Юрія Шевельова. (І хто як не Ю.В. демонстрував у таких випадках невичерпні запаси іронії та скепсису). Так само вдячний і за бібліографічну довідку.

Про важливу ролю Ю.В.Шевельова в заснуванні академії мені, наприклад, цікаво було прочитати ще і публікацію Тамари Булат до 50-річчя УВАН (УВАН. Новини з академії, 1995, ч.19, с.6-8).

Сергій Панько,
Ню-Йорк

Усе ж ми вижили...

Я народився у вересні 1925 року, в містечку Угнові, яке на той час налічувало близько 5 тисяч мешканців. Мій батько Павло Лещій, син Гната і Розалії, був родом з Калуша. У сім'ї було семеро дітей – четверо хлопців та троє дівчат, а тому й нелегке було в них дитинство. Тільки двоє з дітей, найобдарованіших, Юліян і Павло, після закінчення народної школи змогли продовжити навчання завдяки матеріяльній допомозі батьків, які змушені були багато в чому собі та своїм дітям відмовляти. Вони успішно здали матуру в Перемиській гімназії, а далі чекало їх навчання у Львівському університеті на юридичному відділенні. Після отримання ступеня доктора права по закінченні університету у 1914 році вони пішли до австрійського війська. Павло, як підпоручник артилерії, брав участь у бойових діях в Італії та в боях з росіянами за Перемишль. Юліян, теж офіцер, у перший рік війни потрапив у російський полон і повернувся в Галичину тільки після революції в Росії. Павло, після розвалу Австро-угорської імперії, перейшов з армією УГА за Збруч, де, захворівши тифом, потрапив у більшовицький полон. Був засуджений до розстрілу. Завдяки допомозі свого джури-серба, який на той час був у більшовицькій армії і випадково впізнав батька, втік з полону, перейшов лінію фронту і повернувся до Угнова, де чекали на нього дружина – моя майбутня мама Домініка, з якою він оженився ще під час війни в 1917 році.

Мої батьки були свідомими патріотами і в такому дусі виховували своїх дітей. Після переїзду до Рави-Руської мама була членкою Союзу українок та Марійської дружини. Батько допомагав матеріяльно різним українським організаціям і мистцям. У нашій родині знаходили притулок під час гастролей актори театру „Заграва" та інших українських пересувних театрів і колективів.

У школі я вчився відмінно і після закінчення 6-ої кляси навчався в польській гімназії. Після приходу більшовиків гімназію ліквідовано і нас переведено в 7-му клясу десятирічки. Мій батько втратив працю, нас виселили з власного дому і ми були змушені шукати інше мешкання.

На початку 1940 року батька арештували органи НКВД, і ми втратили всякий контакт з ним. Після відновлення незалежности України я дізнався, що батька особлива нарада при НКВД в 1941 році засудила до ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 8 років і на 5 років позбавлення громадянських прав. Покарання відбував у Північному залізничношляховому таборі в Комі. Дальша доля батька невідома.

Нас, тобто бабцю, маму й мене, разом з багатьма українськими і польськими родинами, вивезли товарними вагонами на схід. У вагоні було по 40 і більше людей, з яких не всі доїхали до місця призначення. На поселенні в селищі Богословка, в Казахстані, мама працювала у колгоспі, а я продовжував навчання. В 1940 році померла бабця, і я був змушений працювати і помагати мамі, яка, захворівши на тиф, померла в січні 1943 року. Через тиждень мене призвали до війська, брав участь у бойових діях. У березні 1948 року був демобілізований і приїхав до Львова, де закінчив Політехніку з відзнакою в 1953 році і працював на Долинському нафтопромислі, а потім викладачем у Політехніці.

З дружиною Мартою маємо двоє дітей – дочку Юлію і сина Романа, чотирьох онуків – Павла, Наталку, Любомира, Олю, правнука Романа. Дружина померла у 1991 році і похована у Львові на Янівському цвинтарі.

Оглядаючи свій життєвий шлях, не можу не сказати, що довелося зазнати багатьох страждань, яких ніхто у моїй родині не заслуговував. Усе ж завдяки життєвій силі та оптимізмові вижили, щоб будувати нову Україну.

Нестор Лещій,
Львів

У селі Токарівці будують храм

Мальовниче село Токарівка Вінницької области було засноване ще в козацькі часи на лівому березі невеличкої річечки Рів, яка сумирно в'ється між зеленими вербами і життєдайними чорноземами. Наші предки сіяли жито і гречку, виготовляли глечики і макітри, пряли кужіль, ткали полотно, кували серпи й коси, а коли виникала потреба, ставали до лав захисників народу. Справжнім лихоліттям для місцевого люду став більшовицький переворот 1917 року. Зубожіли мешканці села без паростків духовности. А тепер люди вирішили побудувати нову церкву, організували збір коштів.

Одного разу в тижневику „Дзеркало тижня" ми прочитали статтю про відомого книговидавця Осипа Зінкевича і вирішили надіслати йому наше звернення про допомогу в будівництві храму. Він не лише допоміг власними коштами нашій релігійній громаді у зведенні церкви, а й порадив звернутися до інших доброчинців в США – Романа Ричка з Комітету допомоги Україні „Приятелі Руху", Михайла Гереця з Українського православного товариства Святого Апостола Андрія Первозваного, Ольги Матули з Сестрицтва Святої Ольги УПЦ Митрополітального Вашінґтону, Віталія Богданова, Анатолія Лисого та Олексія Шевченка. Завдяки їхній допомозі нам вдалося звести стіни храму з цегли і виготовити покрівлю.

Сільський священик о. Микола з парафіянами

Висловлюємо щиру подяку і низький уклін нашим дорогим заокеанським братам і сестрам за їх пожертви на справу відбудови храму в нашому селі. Однак, будівництво церкви в нашому селі ще не завершено і ми потребуємо дальшої фінансової допомоги. Датки на добудову церкви Київського патріярхату у селі Токарівці просимо надсилати на адресу: Oleksij Shevchenko, P. O. Box 8041, Bridqewater, NJ 08807.

Наша адреса: вул. Центральна, 42, село Токарівка, Жмеринського району, Винницької области, 23125 Ukraine.

Галина Печериця,
Київ

Нам потрібна трибуна вільної думки

Стаття „Мене це дуже непокоїть" д-ра Р. Барановського в „Свободі" (ч.22) викликала хвилювання. Нам завжди, а особливо в часі теперішніх історичних подій, потрібна трибуна української вільної думки. Лише наша спільна підтримка допоможе існуванню газети „Свобода". Долучаю 200 дол. у Фонд підтримки „Свободи".

Святослав Боженко,
Сан-Франциско, Каліфорнія

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗУСТРІЧІ НА СОЮЗІВЦІ

Стефан Качарай, президент Українського Народного Союзу (на фото – крайній справа) відвідував 2 липня учасників табору „Пташат" на Союзівці. Це був україномовний табір для малят під керівництвом Пластового куреня „Перші стежі". Фото: Оксана Тритяк

Дякуємо УНСоюзові за допомогу

Прошу на сторінках часопису висловити подяку Філядельфійському окружному комітетові відділів Українського Народного Союзу в особі його голови Стефана Гавриша за надану пожертву у розмірі 1,000 дол. США для проведення літніх пластових таборів у південно-східних областях України. Допомога була переадресована на міжстаничний пластовий табір „Холодноярська проща" (станиці Донецьк та Авдіївка), крайовий табір „Степовий вітер" (в Донецькій області), пластове таборування станиць Дніпропетровська, Севастополя, Сватового (Луганська область).

пл. сен. о. **Олександр Воловенко,** Донецьк

Посольство України в США інформує: 20-21 жовтня 2005 року відбудеться конґрес „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі"

Науково-дослідний інститут українознавства Міністерства освіти і науки України 20-21 жовтня 2005 року проводить конґрес „Українська мова вчора, сьогодні, завтра в Україні і світі". Метою конгресу є проведення комплексного системного дослідження функціонування української мови у різних суспільних сферах, яке охоплюватиме мову родини, мову школи, мову вищих навчальних закладів, мову державних службовців, військовослужбовців та інших верств населення у різних реґіонах України та за її межами.

Оргкомітет конгресу розробив програму вивчення стану функціонування української мови у всіх сферах життя суспільства в Україні та українських громад за кордоном, зокрема: у сім'ї, в галузях освіти, науки та культури, а також у системі державного управління, у засобах масової інформації тощо.

Оргкомітет конґресу запрошує представників громадських об'єднань закордонних українців до участи у зазначеному міжнародньому заході та у проведенні відповідного моніторингу (загальні умови участи та зразок анкети для представників української діяспори додаються).

На конґресі плянується робота секцій: українська мова в самопізнанні й самотворенні народу; мова як чинник національної самоідентифікації українців; мовна політика, державні механізми утвердження мови; мовно-освітні орієнтири суспільства, мова сучасної науки: українознавчі виміри; українська мова в розбудові національної культури; історія мови – відображення долі народу; мова в українській діяспорі; українська мова в засобах масової інформації; сучасні українознавчі дослідження і галузеві науки: проблеми взаємовпливу і взаємодії.

Заявки про участь у роботі конґресу просимо надсилати до 15 вересня 2005 р. У заявці просимо повідомити: прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, навчання, назву вищої школи, наукової чи державної установи, школи, факультету, катедри, науковий ступінь, вчене звання, посаду, адресу, телефон (дом., сл.), а також тему доповіді чи повідомлення.

Тексти доповідей (у паперовому та електронному варіянтах), написані згідно з вимогами до наукових публікацій, необхідно передати оргкомітету до початку роботи конференції або під час конференції секретарю секції. Матеріяли конференції передбачається опублікувати у часописі „Українознавство" та „Збірнику наукових праць НДІУ". Проїзд та проживання фінансуються учасниками конгресу.

Заявки надсилати до НДІ українознавства МОН України (з позначкою „Міжнародний конґрес"), на адресу: вул. Ісаакяна, 18, Київ, 01135. Телефон: (38-044) 216-55-67, 216-57-07, 494-17-84; електронна пошта: lilitka@ukr.net; yarosch@rambler.ru; mova@rius.kiev.ua.

Оргкомітет Конгресу

На прохання Посольства України в США і Генерального консульства України в Нью-Йорку, „Свобода" вдруге подає анкету, відповіді на яку, сподіваємося, суттєво посприяють успіхові київського мовного конгресу. Просимо читачів виповнити її і повернути до редакції „Свободи" (крім тих випадків, коли хтось вже виповнив цю саму анкету за інтернетним варіянтом) ДО 24 СЕРПНЯ. Всі одержані анкети ми відішлемо заразом до Києва на адресу організаторів згаданого конгресу. Якщо буде потрібна додаткова анкета, можна зробити копію цієї анкети. Виповнені анкети просимо висилати на адресу нашої редакції: Svoboda; 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ, 07054.

АНКЕТА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ДІЯСПОРИ

Пропонуємо виокремити позначкою (кількома позначками) варіянти відповідей, з якими Ви погоджуєтеся. Щиро дякуємо за співпрацю.

Країна_____________________ Штат (округ)_______
Місто (населений пункт) ___________________________
Рік поселення____________ Національність___________

1. До названої країни Ви:
___ а) виїхали у пошуках роботи;
___ б) прибули у дитинстві з батьками;
___ в) народилися;
___ г) інше ____________________________________.

2. Країну, в якій живете, вважаєте:
___ а) чужою;
___ б) майже рідною або другою батьківщиною;
___ в) батьківщиною.

3. Українську мову вважаєте:
___ а) рідною (мовою батьків);
___ б) набутою (вивченою);
___ в) інша думка _____________________________.

4. У повсякденному діловому спілкуванні (на роботі, в офіційних установах) Ви послуговуєтеся переважно:
___ а) українською;
___ б) англійською;
___ в) іншою мовою____________________________.

5. Вибір мови впливає на моральний комфорт у сім'ї, на взаєморозуміння з родичами, тому природнішою, зручнішою для Вас у родинному спілкуванні є:
___ а) українська мова;
___ б) англійська мова;
___ в) кілька мов;
___ г) інша мова ______________________________.

6. Молодь, яка Вас оточує, діти, внуки, діти Ваших родичів, які живуть поруч, почуваються українцями?
___ а) національність не є визначальною в наших умовах;
___ б) їх це взагалі не цікавить;
___ в) вони горді, що є українцями;
___ г) маю іншу думку___________________________.

7. У багатьох країнах щодо середньої освіти діє принцип багатокультурности. У містечку Вашого мешкання українську мову:
___ а) можна вивчити у школі;
___ б) можна вивчити на курсах;
___ в) не вивчають;
___ г) інша думка______________________________.

8. Ваші діти (онуки) уже втратили українську мову як розмовну (так____, ні _____). Дитячу літературу вони читають переважно:
___ а) українською;
___ б) англійською;
___ в) іншою мовою____________________________.

9. Обираючи мову навчання для дітей (онуків), Ви надаєте перевагу:
___ а) одномовним (чужоземним) школам;
___ б) двомовним (англійсько-українським) школам.

10. Як констатує член уряду Канади Борис Вжесневський (http:// novamova.com.ua.), кількість бажаючих вивчати українську мову на курсах та в школах Едмонтону постійно зростає. У місті Вашого проживання ситуація:
___ а) така сама (аналогічна);
___ б) цілком протилежна;
___ в) є бажаючі, але замало;
___ г) інша думка______________________________.

11. Рівень зацікавлености української громади Вашого міста рідномовною культурою з батьківщини (твори українських письменників, літературні вечори, гастролі артистів), на Вашу думку, відповідає відсоткам:
___ а) 5 – 10;
___ б) 40 – 50;
___ в) 80 – 95;
___ г) не цікавляться.

12. Чи маєте змогу передплатити періодику, що виходить в Україні, наприклад, журнал „Українознавство", користуватися українськими Інтернет-сайтами:
___ а) не зацікавлений;
___ б) хочу, але не маю змоги;
___ в) інша думка______________________________.

13. Чого найбільше потребує українська громада Вашого міста:
___ а) українськомовних Інтернет-сайтів;
___ б) якісної літературної продукції українською мовою;
___ в) українознавчих курсів (студій з української мови, літератури, історії);
___ г) українськомовних вечорів, зустрічей, дискотек для молоді;
___ д) інша думка_______________________________________.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Конґрес США готовий збільшити допомогу Україні

Про діяльність Фундації „Україна-США" за звітами Конґресового комітету

ВАШІНҐТОН – 29 червня Палата представників США прийняла законопроєкт ч. 3057 „Закон про асиґнування для закордонних операцій, закордонного фінансування та споріднених програм на 2006 рік", згідно з яким у 2006 році США виділять 20.27 млрд. дол. для чужоземної допомоги. З цієї суми законопроєкт передбачає 477 млн. дол. для незалежних держав колишнього Радянського Союзу, що включає й Україну.

30 липня Комітет Сенату США з питань асиґнувань збільшив обсяг фінансової допомоги з 477 млн. дол. до 565 млн. дол., що передбачає, зокрема, 95 млн. дол. для України – це на 7 млн. більше порівняно з 2005 фінансовим роком.

Незабаром очікується розгляд і голосування цього законопроєкту у Сенаті. Після голосування восени відбудеться конференція з участю провідних сенаторів і конґресменів, на якій представники обидвох палат узгодять розмір усієї чужоземної допомоги (477 млн. чи 565 млн. або альтернативна сума, включаючи 95 млн. дол. США для України). Після прийняття Конґресом узгодженого варіянту в обидвох палатах законопроєкт буде готовий для подання на підпис Президентові Дж. Бушеві, після чого закон вступить у силу.

21 та 30 червня, під час розгляду відповідними комітетами Палати представників та Сенату з питань асиґнувань законопроєкту ч. 3057 щодо зміни фінансової допомоги (процес, коли на засіданнях комітетів доповнюються запропоновані законопроєкти), до звіту комітетів, що супроводжував законопроєкт, була включена інформація про Фундацію „Україна-США". У звітах було зазначено:

„Комітет заохочує Державний департамент розглянути пропозиції від таких організацій, як Фундація „Україна-США" та УККА, що мають достатній досвід праці в Україні в різних сферах діяльности". І далі: „Комітет володіє інформацією про працю Фундації „Україна-США", і вважає діяльність Фундації з підтримки розвитку демократії та верховенства права в Україні такою, що заслуговує високої оцінки. Комітет заохочує Агентство з міжнародного розвитку США (USAID) продовжити підтримку діяльности Фундації „Україна-США" після листопада 2005 року, коли плянується завершення фінансування чинних проєктів. Комітет вважає, що Фундація відіграє важливу ролю у посиленні Верховної Ради, у підвищенні прозорости та відповідальности на усіх рівнях влади. Комітет очікує, що рівень фінансової допомоги буде збільшено порівняно з попередніми роками".

Як правило, звіти комітетів служать додатками до законопроєктів, які перебувають на голосуванні у Конґресі США. У звітах дискутується та роз'яснюється мета запропонованих заходів (у даному випадку, Закону про асиґнування для закордонних операцій, закордонного фінансування та споріднених програм у 2006). Звіти також містять перелік дій, вчинених комітетом або рекомендації комітету надані як для законодавчої так і виконавчої гілок федерального уряду стосовно їх дій до окремих організацій.

Ці дві згадки про Фундацію „Україна-США" є важливими в контексті збільшення федерального фінансування проєктів, тому що вони відзначають позитивну ролю Фундації „Україна-США" в минулому. В той час як Палата представників заохочує Державний департамент розглянути пропозиції від таких організацій, як Фундація „Україна-США", риторика Сенату є більш рішуча. Він, зокрема, заохочує Агентство з міжнародного розвитку США продовжити підтримку програм Фундації „Україна-США" після листопада 2005 року. Крім того, законодавці очікують такий обсяг допомоги, який перевищував би допомогу, надану протягом минулих років.

Марко Себинський

1-2 жовтня: проща у Пенсильванії

75-та щорічна проща під Покровом Матері Божої Сестрицтва Святого Василя УКЦ відбудеться 1-2 жовтня у Факс Чейз Менор, Па., під проводом Митрополита-архиєпископа Стефана Сороки та ієрархів УКЦ. В суботу, 1 жовтня, час прощі – від 4-ої до 8:30 год. по полудні, в неділю, 2 жовтня, – від 9:30 ранку до 5-ої год. вечора.

Адреса Сестрицтва: 710 Fox Chase Road, Fox Chase Manor, PA 19046. Електронна адреса: development@telcove.net. В Інтернеті: www.stbasils.com. Тел.: (215) 379-3998.

Лаура Палка

Пластове літо на „Новому соколі"

...плекатиму силу і тіла і духу...
Пластовий Обіт

НОРТ-КОЛІНС, Н. Й. – Ще 3–4 роки тому, кожного разу, як я їхав до пластового табору, запитував себе: що мене там приваблює? Чому я туди іду? Що я там забув? Але і сьогодні я запитую себе (коли вже дорослий): що приваблює українську молодь по всьому світі: і в Україні, і в Европі, в США, і в далекій Австралії їхати щороку на табори? Що там є такого цікавого, що при кожній згадці завмирає серце і радість охоплює душу? Що пам'ятається все життя? Можна було б відповісти: цікаві забави і розваги. Спорт, пригоди, нові знайомства. Можна з цим погодитись, але це б не була повна правда, але найменша її частина. Правда є в тому, що, окрім пригод і спорту, ми, пластуни, бавимося тут у „Велику гру", що гартує дух і тіло, гру, котру звемо життям.

Це не тільки забава заради забави – це дуже сильна виховна метода, що гартує свідомого громадянина, доброго організатора та інтелектуала. Система, через яку пройшло дуже багато відомих людей – генерал-хорунжий Української Повстанської Армії Роман Шухевич, провідник ОУН Степан Бандера, Патріярх УКЦ Любомир Гузар, син Івана Франка – Петро і багато інших.

На загал, Пласт в Україні проводить біля 90 різних таборів на рік, залучаючи до них близько 5,000 дітей, віком від 7 до 18 років. Це – виховно-вишкільні табори, лещетарські, морські, летунські, мистецькі, спортивні, кінні і т. д. На відміну від України, Пласт у США провадить свої табори на пластових оселях: „Вовча тропа", „Новий сокіл" та „Писаний камінь".

Цього року на пластовій оселі „Новий сокіл" відбуваються три пластові табори: два новацькі – дівочі і хлоп'ячі окремо (для дітей 7–11 років) і один мішаний юнацький. Управа „Нового соколу", а це – голова Окружної таборової комісії пл. сен. Мако Стасюк, ст. пл. Тарас Тютюнник, (Бурлаки) – заступник, референт таборів – Євген Лой (ЧМ) і адміністрація – ст. пл. Дарка Ганкевич, (ПС) та ст. пл. Данило Бутенко, (ЧМ) – зробили усе для того, щоб пластуни з Клівленду, Чикаго, Дітройту, Філядельфії, Рочестеру, Сиракюз, Ню-Йорку, Ню-Джерзі та Гюстону (Тексас) провели якнайкращі дні пластування на цій оселі – хоч найменшій, але – найстаршій.

На сьогодні це будуть 54 табори на 55-му році життя оселі. Кухню на оселі провадить пл. сен. Зірка Коломиєць, (ПС), а басейн – ст. пл. Іванна Ганушевська, ст. пл. Катруся Меціяк та ст. пл. Олесь Коновка.

Комендантом табору УПН-ів „Орден Осьмомисла" є братчик Марко Боднарук з куреня „Червона калина". На табір приїхало 17 новаків.

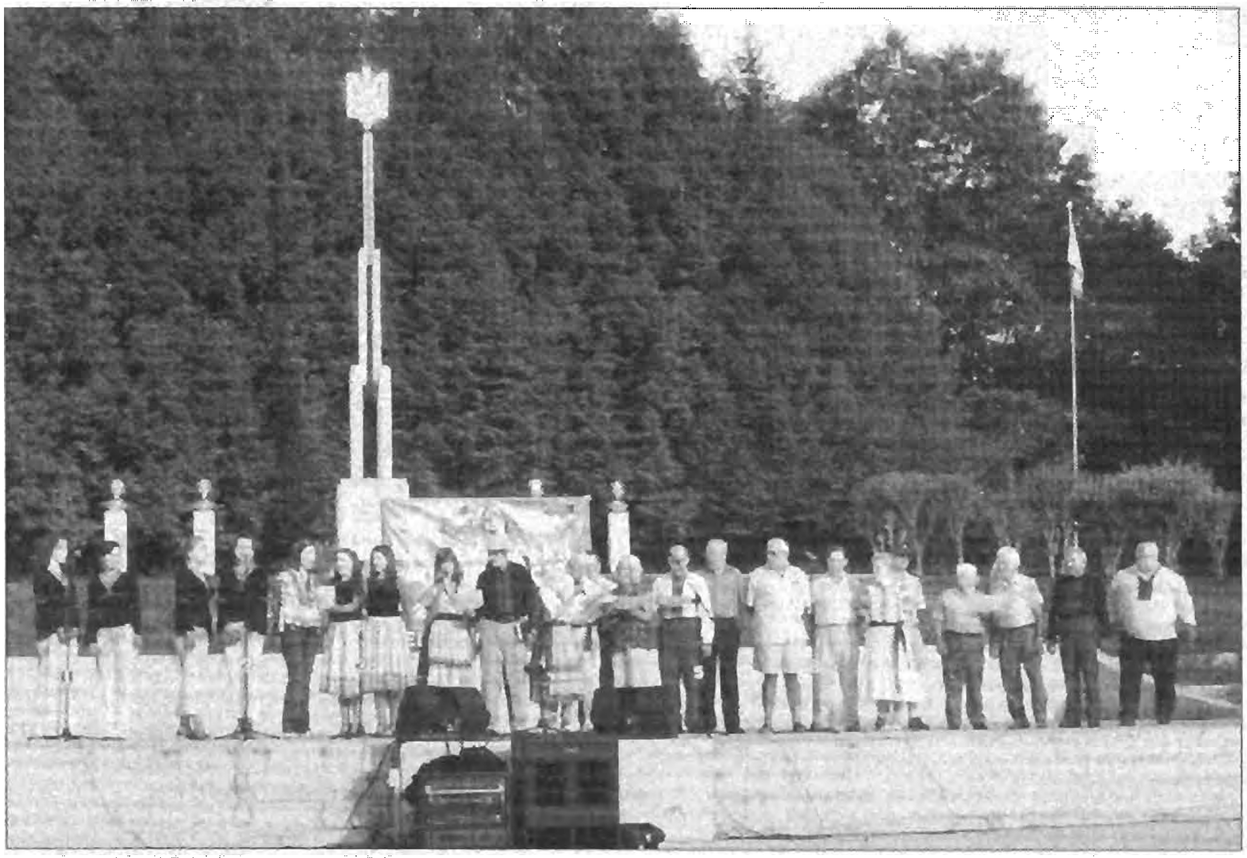
Через історію українського лицарства – від Київської Русі до Богдана Хмельницького – діти пізнають історію України, знайомляться з визначними провідниками – князями, лицарями, воїнами і знають чому вони є прикладом для нас. Їхні гуртки мають назви: „Золоті булави", „Бистрі стріли" та „Гострі топори". На протилежному боці оселі табором новачок „Будем рідне шанувати" провадить комендантка сестричка Тамара Ганкевич, (ПС) і має там 24 новачки.

Мішаний табір УПЮ носить назву „Помаранчевий шлях". Комендантою табору УПЮ є ст. пл. Даня Снігур. Тема табору пов'язана з минулорічними подіями на Україні – так званою Помаранчевою революцією, коли український народ, разом з українцями по всьому світі, на лютому морозі під снігопади та дощі на Майдані Незалежности у Києві, вдруге після 1991 року, відстоював свою справжню незалежність. Табір плекає гурткову співпрацю, єдність думок та дій заради досягнення спільної мети, прагнення кожного досягнути своєї перемоги, але ціною миру і компромісу.

Сподіваємося, що цьогорічні табори стануть для учасників ще однією, вищою ланкою у їхньому пластовому житті, і через плекання краси тіла і духу вони виростуть на користь нашого народу.

Ст. пл. **Андрій Ребрик**, ЦМ
Булавний на таборі УПЮ

П'ята „Лемківська ватра" горіла в США!

Зведена капеля співаків

ЕЛЕНВІЛ, Н. Й. – „Лемківська ватра" вже п'ятий рік підряд горіла 24-26 червня на оселі Спілки Української Молоді. Як і щороку, вона горить яскравим пломинчиком у сузір'ї „Ватр", запалених на Лемківщині, Україні, Словаччині, Сербії, Канаді та США - всюди по світі, де доля розсіяла лемків з ніколи не забутої ними батьківщини.

Організація оборони Лемківщини (ООЛ) в США провела цей фестиваль, щоб показати глядачам хоч малу частку самобутньої лемківської культури та народних звичаїв. Численна українсько-лемківська громада з США, Канади, України, Польщі та інших куточків світу вшанувала своєю присутністю концертну програму, яку розпочали ведучі Анна Прегнер та Степан Герилів. І полилася потічком лемківська пісня... Сльози ностальгії на очах тих, хто народився на зеленій Лемківщині, іскри радости на обличчях гостей фестивалю супроводжували виступи усіх артистів – професійних та аматорів, співаків і танцюристів, сивочолих та діточок - усіх, хто з чистим серцем та щирою душею відгукнулися на запрошення організаторів. І було їх багато. Хоч і не зможемо згадати усіх у короткому дописі, та земний уклін усім вам, хто зробив цьогорічну „Ватру" такою багатою на мистецькі виступи.

Артистка зі Львова Анна Чеберенчик – „Аннички", з роду Овчарів на Лемківщині, батьки якої були переселені в Україну, розпочала свій виступ піснею „Там, на Лемковині". Вона прибула з Каліфорнії, щоб розвеселити серця глядачів вже другий рік підряд. Опісля виступили квартет „Метелиця" і танцювальна група „Мрія" з Пасейку під проводом Романа Левковича. Далі на сцені були сестри Лідія і Ґабріеля Ороси, Роман Цимбала, гурт „Сузір'я", Віка з Тернополя та багато інших.

Після концертної програми учасники свята мали нагоду покуштувати вже традиційніх печених на рожнах поросят, а для тих, хто волів іншої української страви - не забракло й вареників, ковбаси з капустою та гарячого борщу й холодних напоїв.

На офіційному відкритті староста „Ватри" Василь Гаргай, привітавши всіх присутніх, запросив на сцену представника СФУЛО Івана Філя, голову КУ ООЛ Зенка Гальковича, заступника головного редактора „Нашого Слова" – Анастазію Кравчук, голову КУ СУМ Богдана Гаргая, голову Фундації дослідження Лемківщини Стефана Гованського, голову Комітету будови Лемківської каплиці Стефана Журавського та присутніх представників відділів ООЛ.

У вітальному слові Зенон Галькович підкреслив важливість щорічного проведення „Лемківської ватри", а особливо історичне значення 5-ої Ватри, на якій відбудеться освячення лемківської каплиці, присвяченої пам'яті жертв Акції „Вісла". Вітання виголосили Іван Філь, Стефан Гованський, Богдан Гаргай.

Анастазія Кравчук (третя справа) з представниками ООЛ

Традиційний ритуал запалення ватрального „вогниська" виконали довголітні діячі українсько-лемківської громади в Америці Зенко Галькович, Іван Завада, Стефан Косцьолек, Стефан Гованський та Михайло Халупа. При розпаленні ватри на сцені під проводом Алли Куцевич зведена капеля співаків з США, Канади і України виконала народну пісню „Гори наші Карпати" та інші пісні.

Концертна програма продовжувалась виступами „Аннички", сестер Оросів, вокально-танцювального ансамблю „Обрії", квартету „Метелиця", гумористів Петра Вислоцького та Івана Греся. До ранку учасники свята забавлялись при звуках гурту „Галичани" й квартету „Карпати".

Неділя, 26 червня, ввійде в літопис не лише Оселі СУМ та ООЛ, а також в історію усієї української діяспори в США, бо в цей день, при участі численної української громади, Архиєпископ УПЦ в США Антоній та Владика УКЦ Василь Лостен освятили новопобудовану лемківську Каплицю-пам'ятник ім. св. Архистратига Михаїла, присвячену пам'яті жертв Акції „Вісла". Директор оселі

(Закінчення на стор. 15)

Архиєпископ Антоній і Владика Василь разом з представниками СУМ і ООЛ

„Дитя свободи" через 25 років відвідало Україну

25 років тому 12-річний український хлопчик Володимир Половчак відмовився повернутися з батьками до Радянського Союзу і попросив надати йому політичний притулок у Сполучених Штатах Америки. Про всі подробиці цієї історії розповів журналіст Кевін Клос з газети „Вашінгтон Пост", який видав книжку під назвою „Freedom's Child" („Дитя свободи"). Журналіст Анатолій Гороховський зустрівся з Володимиром і поцікавився його теперішнім життям. Подаємо його розповідь.

Михайло і Ганна Половчаки жили у Самборі. Михайло працював водієм автобуса, Ганна пакувала вироби на харчовій фабриці. Було у них на той час троє дітей: дочка Наталка, якій виповнилося 17, синові Володі – 12, а найменшому Михайликові пішов шостий рік.

В Америці жили сестри Михайла – Анастасія та Марія. Наприкінці 1970-их років до Львова, як туристка, приїздила Анастасія. Побачивши на власні очі, яке тяжке радянське життя, вона намовила свого брата переїхати до США.

Заяву на виїзд, яку Половчак подав у відповідні радянські установи, не відхилили, навпаки, до неї поставились позитивно. Зі Львова до батька кілька разів приїздив каґебіст і щоразу довго розмовляв з Михайлом в окремій кімнаті.

Американські журналісти у своїх публікаціях, присвячених цій справі, висловлювали думку, що КҐБ вирішив використати Половчаків у своїх інтересах. Ця родина мусила певний час пожити в Америці, а потім повернутися додому і розповідати в газетах, теле- і радіопрограмах про важке життя в США, про переслідування за політичні погляди, про те, що за навчання і лікування треба платити великі гроші, що американців українського походження, які переважно є вихідцями з західних областей України, там вважають людьми „другого сорту".

Січневого дня 1980 року родина Половчаків ступила на американську землю. Їх тепло привітали родичі, представники української громади. Всі сприяли тому, аби новоприбулі швидше і краще влаштувались на новому місці. Так воно і сталось. За короткий час Михайло одержав працю, його дружина теж пішла до праці. Дітей прийняли до школи і вони швидко, як це вдається підліткам, почали опановувати англійську мову.

У травні 1980 року, через п'ять місяців після прибуття до Чикаго, Михайло звернувся до консульського відділу радянського посольства у Вашінґтоні з проханням дозволити повернутися на колишнє місце проживання.

Однак з батьковим рішенням не погодилися Наталка та її брат Володя. Вони склали свій плян, відповідно до якого 13 липня 1980 року, коли в хаті нікого не було, швидко зібрались і втекли до родичів. Половчаки звернулися за допомогою до поліції. 19 липня батьків повідомили, що дітей знайдено, однак, вони звернулись до американської влади з проханням надати їм політичний притулок.

У справу негайно втрутилися адвокати. 12-річного Володимира взявся захищати досвідчений, добре знаний в українській діяспорі юрист Юліян Куляс. Громадськість Америки близько до серця сприйняла долю українського хлопчика. Багато людей присилали Володі гроші і навіть пропонували сховати його, аби відвернути насильне повернення до СССР.

Наталка і Володимир Половчаки та Юліян Куляс (в центрі) після надання Половчакам американського громадянства.

Фото: архів В. Половчака

Доки в судах різних інстанцій тривав розгляд справи Володимира, його батьки в серпні 1981 року повернулися додому.

Юліян Куляс активно відстоював інтереси українського хлопця. Важко перерахувати, скільки довелося йому написати скарг, заяв та інших звернень у зв'язку зі справою Половчака. Він був з Володею з першого до останнього дня, коли той одержав американське громадянство. Всі видатки сплачував сам адвокат. За скромними підрахунками, захист Володимира обійшовся Ю. Кулясові понад 150 тисяч долярів.

Володимир став громадянином США. Розглядаючи цю справу, Федеральний апеляційний суд визнав, що політичний притулок, наданий Володимирові Половчакові, був цілком законним. Окрім того, суд постановив, що малолітні мають такі ж права, як і дорослі на одержання політичного притулку, якщо вони розуміють, що при поверненні на батьківщину їх будуть переслідувати. Таке рішення Федеральний апеляційний суд прийняв вперше, і тепер малолітні можуть одержувати політичний притулок за подібних до Половчакових обставин.

Половчака взяла до себе родина Ярослава Білена, де він виховувався разом з їх дітьми Марією та Петром.

Ще під час навчання в старших клясах школи хлопець влаштувався на роботу в один із супермаркетів, працював по три години в день і дуже радів з того, що сам почав заробляти гроші.

Після одержання середньої освіти Володимир продовжив навчання в одному з чикаґських коледжів, однак провчився там лише один рік і вирішив піти працювати. Незабаром влаштувався у рекламній компанії і з допомогою її господаря опанував нову справу. „Після того, як Україна стала незалежною, – розповів мені Володимир, – стало можливим довідатися, що діється з моєю родиною. Добре пам'ятаю першу телефонну розмову з батьками. Я зрадів, коли почув, що вони не відрікаються від мене, а навпаки, скучили і були б дуже раді, якби я приїхав до них в гості".

Так воно і сталося. Влітку 1993 року Половчаки зустрічали на Львівському летовищі свого сина. А наступного року я теж мав нагоду познайомитися з Михайлом Половчаком, коли він перебував у Львові.

Нещодавно Володимир запросив мене до себе, щоб я побачив, як він живе. Його дім знаходиться у чудовому куточку міста. У вітальні, яку прикрашають гарні меблі, Володя познайомив мене із своєю дружиною і синочком. А потім почалася невимушена розмова про зміни, що сталися в житті молодої родини за останній час. Володимир розповів, що працює у відомій компанії, добре заробляє. Він щасливий, що живе в Америці!

Наталка Половчак теж відмовилась повертатися з батьками в СССР. В той час їй було 17 років, вона свідомо зробила свій вибір. Мені хотілося познайомитися з нею. Допоміг випадок. Мене запросили на міжнародну конференцію, присвячену питанням українознавства, яку щороку проводить Ілинойський університет в Урбано-Шампейні. Виявилося, що саме в цьому місті живе Наталка, яка разом з двома чарівними дівчатками зустріла мене біля своєї хати. Наталка розповіла:

– У перші роки перебування в цій країні мені довелося вдень працювати, а увечері вчитися у коледжі, бо дуже хотілося одержати американську освіту. І я добилась свого, стала спеціялістом в галузі дієтичного харчування. Тепер я займаю посаду директора будинку для людей похилого віку, одночасно займаюсь дієтичним харчуванням наших пацієнтів.

Перед тим, як написати цю статтю, я подзвонив Володимирові і поздоровив його з 25-річчям звернення до уряду США щодо політичного притулку. Одночасно попросив розповісти, як живеться зараз його родині у Львові. Він сказав: „Як і раніше, продовжую допомагати їм. Батько змінив автобус на таксі, має власне авто, мати стала пенсіонеркою, а брат повернувся з армії, влаштувався на роботі, мріє побувати в Америці, однак посольство США у Києві поки не дає візи, радить ще трохи почекати. Від усього серця я сприйняв Помаранчеву революцію, яка сталась на рідній батьківщині. Я безмежно радий з того, що видатний син українського народу Віктор Ющенко став біля керма незалежної, демократичної України. Я щасливий з того, що мав можливість вклонитися Президентові України, коли він завітав до нашого міста".

Сенатор Едвард Кенеді підтримує вивчення Голодомору в школах

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У 28 числі „Свободи" від 15 липня поміщено статтю „Лекція про Голодомор в Україні". У статті згадано про участь у лекції свідка Голодомору Анни Ранюк. Тут вона на знімці з сенатором Едвардом Кенеді, до котрого Марія Вальзер, організатор лекції, зверталася, щоб включити тему Голодомору в Україні в програму навчання історії у школах штату Масачусетс.

Мова – визначальний чинник народу

Нотатки з всеамериканської української вчительської конференції

РОЧЕСТЕР, Н. Й. – Шкільна рада при Українському Конґресовому Комітеті Америки через кожних два роки організовує всеамериканські конференції для вчителів і директорів шкіл українознавства. Чергова така конференція відбулася 17–19 червня у приміщенні Сейнт-Джан Фішер-коледжу. У ній взяло участь понад 60 осіб. Конференція розпочалася нарадою директорів шкіл та педагогічних дорадників, яку започаткував молитвою о. Василь Колопельник з церкви Богоявлення. Вступним словом і вітанням присутніх нараду відкрив голова Шкільної ради д-р Євген Федоренко. Звітували директори шкіл Теодор Царик (Вашінґтон), Стефан Патриляк (Філядельфія), Мирослава Роздольська (Стемфорд), Роман Гриців (Дітройт), Володимир Кривоніс (Пасейк), Леся Паславська (Гартфорд), Олена Лилак (Рочестер), Володимир Боднар (Парма), Ірина Райко (Йонкерс), Андрій Гарматій (Парма – за тимчасово відсутнього директора В. Костя). Деякі доповнення, що стосувалися діяльности шкіл, наголосили у своїх виступах педагогічні дорадники Шкільної ради Микола Дупляк, Надя Трач, Петро Твардовський, а також члени Управи і педагогічні дорадники: Віра Бей, Олександер Лужницький і Євген Федоренко. Прочитано звіт О. Пришляка.

Переважна більшість учителів, які тепер працюють у школах, є новоприбулими з України, мають середню і вищу педагогічну освіту, а це, в свою чергу, позитивно впливає на навчальний процес і краще засвоєння учнями програмового матеріялу, що засвідчили цьогорічні матуральні іспити. Школи, в основному, забезпечені підручниками, а деякі з них в останні роки удосконалює і перевидає Шкільна рада. Відзначалася недосконалість навчальних програм з усіх навчальних предметів, що були видані ще у 1981 році і не відповідають сучасним вимогам педагогічної науки й практики. Вчителі повинні надсилати до Шкільної ради свої пропозиції щодо оновлення навчальних програм, щоб вони відповідали вимогам сучасного життя.

Досить широко дискутувалося питання про англомовні кляси. Деякі промовці вважали, що постійне розширення англомовних кляс веде з часом до звуження ролі української мови в „Рідній школі". Пропонувалося, щоб директори шкіл активніше налагоджували співпрацю з урядами штатів у справі надання кредитів випускникам шкіл українознавства. Позитивний відгук знайшли пропозиції замінити викладання релігії в школі вивченням християнської етики, з допомогою якої можна збалансувати світогляди учнів з різних релігійних конфесій. Зазначено незабезпеченість багатьох шкіл необхідними приміщеннями для навчання учнів і низьку фінансову спроможність шкіл. Українські громадські організації, зокрема кредитові спілки і кооперативи та батьківські комітети ще не досить надають матеріяльно-фінансову допомогу Школам українознавства. Внаслідок цих та з інших причин частина учнів відходять зі школи, особливо із старших кляс. На нараді було відзначено, що низький рівень навчальної роботи в деяких школах зумовлений ще й тим, що директори шкіл у своїй праці не завжди дотримуються тих правильників і обіжників, які надсилає для керівництва Шкільна рада.

Спільна сесія усіх учасників конференції відбулася 18 червня. З доповіддю про стан українського шкільництва в США виступив голова Шкільної ради д-р Є. Федоренко, який проаналізував діяльність ради як центрального органу Шкіл українознавства в США від 1953 року. 52 роки тому Шкільну раду створило 12 шкіл. Тепер мережа українських шкіл простягається від Бостону до штату Вашінґтон. В 2003–2004 навчальному році діяло 36 шкіл з 400 учителями та катехитами і 2,750 учнями. Більшість шкіл працюють тепер за програмами від садочка до 11-ої кляси, а у п'яти школах діють 12-клясові програми. Головними предметами навчання є українська мова, література, історія, географія, культура. Через українську школу в діяспорі відроджуються вікові традиції, культурні і духовні надбання українського народу. Українська мова у школах стала провідним засобом самовизначення українців на поселеннях поза межами України. Через Школи українознавства перейшли за 50 років понад 30 тисяч українських юнаків і дівчат, а понад сім тисяч їх закінчили повний курс із складанням матуральних іспитів.

Шкільна рада систематично дає поради, інформації, директиви для шкіл через обіжники, видає підручники, навчальні програми і журнал „Рідна школа". Педагогічні дорадники, призначені Шкільною радою, перевіряють навчальний процес у школах. З метою вишколення вчителів проводяться влітку щорічні двотижневі вчительські семінари на оселі УНСоюзу – Союзівці. Кожного року проводяться реґіональні вчительські конференції. Шкільна рада вислала в Україну за останні роки 650 тисяч підручників та інших українських книг, якими користуються школи, гімназії, вищі навчальні заклади, бібліотеки та органи народної освіти переважно у східних і південних областях України.

У своєму виступі о. Василь Колопельник з церкви Богоявлення проаналізував стан і доцільність вивчення релігії в школах. На Всеамериканській конференції українських вчителів йшла мова про діяльність „Світличок" і координацію їх праці з передшкільними клясами в Школах українознавства. Цю тему було висвітлено у виступах крайового референта шкільництва СУА Христі Швед і члена Шкільної ради Віри Бей.

Голова Шкільної ради Євген Федоренко і Мирослава Роздольська

Цього ж дня працювали секції вчителів вищих і нижчих кляс, на яких основними темами були навчальні програми і методи навчання. Секцією вчителів старших кляс провадив директор школи Стефан Патриляк (Філядельфія). Аналізу змісту програм з історії дали заступник голови Шкільної ради д-р Юрій Гаєцький і педагогічний дорадник Петро Твардовський. Програми з літератури аналізували д-р Євген Федоренко і Оксана Шараневич (Клівленд), з культури – автор підручника д-р Ігор Мірчук (Філядельфія). Про застосування технічних засобів у навчальному процесі розповів Андрій Гарматій (Клівленд). Секцію вчителів нижчих кляс провадила секретар Шкільної ради д-р Марія Кіцюк. Були висвітлені теми: „Навчання в „Рідній школі" від передшкілля до 4-ої кляси" – Оля Михайлюк (Філядельфія); „Навчання в 1-ій клясі" – Віра Бей і Христя Швед (Філядельфія); „Навчання в 2-ій клясі" – Віра Богачук (Йонкерс); „Нові підходи до вивчення мови у 5–7 клясах" – Галина Мартин (Філядельфія). Про навчання в ан-

(Закінчення на стор. 15)

Учасники вчительської конференції.

21 серпня Філядельфія відзначить День Незалежности України

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Громадський комітет з відзначення 14-ої річниці Незалежности України, в склад якого входять представники всіх організацій міста, організовує святкування в неділю, 21 серпня, на „Тризубівці", в Горшам, Па, з такою програмою: забава при звуках оркестри „Карпати", виступи музичного ансамблю „Гармонія", танцювального ансамблю „Волошки", дуету бандуристок, танцювального ансамблю „Україна", солістів баптистського хору, камерного хору „Акколада" і школи танцювального ансамблю „Волошки", а також футбольне змагання. Початок о 12-ій годині.

Крім вище згаданої імпрези на „Тризубівці", в середу, 24 серпня, в Українському освітньо-культурному центрі в Дженкінтавні, біля Філядельфії, буде відзначено згадану річницю такою програмою: слово д-ра Поли Добрянської, державного підсекретаря з світових справ американського уряду, виступи Лесі Грабової – сопрано, чоловічого хору „Прометей", танцювального ансамблю „Волошки" і баптистського дитячого хору „Дзвіночки". Початок о 7-ій годині вечора.

Громадський комітет запрошує українське громадянство, а зокрема нашу молодь, прийти на згадані відзначення.

Методій Борецький

Іван і Росіта Поповичі вирішили оселитися в Луцьку

ЮНІОН, Н. Дж. – В неділю, 17 липня, подружжя Іван та Росіта Поповичі розповіли громаді Української євангельської церкви про свою місіонерську працю в Україні і сказали, що вирішили виїхати з Фльориди, США, на постійне проживання в Україну. Заважило й те, що Президент України В. Ющенко закликав американських українців повертатися на землю батьків. З Росітою Попович розмовляв Левко Хмельковський:

Іван та Росіта Поповичі

– У чому полягало ваше місійне служіння в Україні?

– Ми зупинялися на площах, вулицях, в парках і починали співати. Довкола нас відразу збиралося чимало людей, яким ми розповідали про засади християнського життя.

– Звідки ви, американці, так добре знаєте українську мову?

– Від батьків, з церкви, з українського оточення. Мій батько був пастором і одним з будівничих євангельської церкви в Юніоні. Батьки чоловіка виїхали до Параґваю з України (тоді – Польщі) в 1930-их роках і він там народився. Ми були в хаті його батьків, коло Дубна. В США живе від 1963 року. Тепер ми були у Львові, Луцьку, Тернополі, Вінниці, Бродах, інших містах. Україна дуже змінилася, нам дуже сподобалося в Луцьку, де ми вирішили оселитися. Мені здається, що там усі – мої родичі.

П'ята...

(Закінчення зі стор. 12)

Петро Косцьолек привітав традиційним хлібом-сіллю владик та духовенство.

Владика Василь виголосив слово, а владики довершили акт освячення каплиці. Опісля була Служба Божа, яку відправив Владика Василь при сослуженні оо. Івана Бури, Ігоря Міджака, Богдана Данила, Ярослава Костика, Володимира Піса і Богдана Кудлейчука. Під час Богослуження співав хор „Аколлада" з Філядельфії. Після Богослуження Архиєпископ Антоній виголосив слово до присутніх.

На церемонії освячення каплиці промовляли Петро Косцьолек, Стефан Журавський та Зенон Галькович. Богдан Гаргай з вдячністю прийняв у користування СУМ новозбудований храм.

Недільна програма була продовжена у світлиці оселі, де присутні заслухали доповідь Анастазії Кравчук про становище українців у Польщі від виселення до нинішнього часу.

Присутні вітали коротке слово заступника міністра аграрної політики України Івана Демчака, батьки якого родом з Брунар на Лемківщині. І знову продовжувалась концертна програма.

На закритті „Лемківської ватри" її незмінний староста Василь Гаргай подякував всім членам організаційного комітету та адміністрації оселі за допомогу у її проведенні. Стефан Гованський вручив всім артистам пам'яткові сорочки 5-ої „Лемківської ватри".

Наступну „Лемківську ватру" заплановано провести 23-25 червня 2006 року.

Стефан Гованський,
Андрій Хомик

Мова...

(Закінчення зі стор. 14)

гломовних клясах розповів Теодор Царик (Вашінгтон). На конференції була виставка шкільних підручників, лектур та іншої методичної літератури, виданої Шкільною радою. Того ж вечора учасники конференції мали можливість переглянути українські фільми.

Останній день конференції, 19 червня, розпочався Службою Божою, після чого відбулася пленарна сесія, якою провадив екзекутивний заступник голови Шкільної ради – д-р Олександер Лужницький.

З розповіддю про пошук нових шляхів для покращання навчання учнів з використанням Інтернету виступив директор школи ім. Т. Шевченка Володимир Боднар (Клівленд). Про проблеми з вивченням української мови в школі розповів директор школи Стефан Патриляк (Філядельфія). Директор школи товариства „Рідна школа" д-р Віроslав Кость (Клівленд) поділився своїм досвідом залучення батьків до шкільництва. Спостереження щодо праці в українській школі висловила директор школи Ирина Райко (Йонкерс).

Після багатьох запитань і відповідей на них із заключним словом виступив голова Шкільної ради д-р Євген Федоренко, який подякував усім присутнім за участь у конференції та господарям – директорові школі в Рочестері Олені Лилак, учителям, д-рові Романові Трачеві за організаційну допомогу у проведенні конференції.

На пропозицію Резолюційної комісії була прийнята резолюція конференції, в якій викладено важливі рекомендації.

Петро Твардовський
Фото Володимир Боднар

Учителі на виставці підручників, виданих Шкільною радою

Зліва: Надія Трач і Олена Лилак

„Верховина": 30-ий щорічний фестиваль на гірській оселі

Люди їдуть сюди, щоб побути серед своїх

У 1999 році я перше поїхав на верховинський фестиваль. Природа і те, що там відбувалося, приємно вразили мене. Повернувшись до Ню-Йорку, я написав невеличку статтю про український молодіжний фестиваль на „Верховині" і помістив її на Інтернет-сторінці „Брама". З того часу кожного року я відвідую „Верховину" зі своєю сім'єю та друзями. Цього року відбувся 30-ий фестиваль, який знову скликав на „Верховину" давніх та нових друзів і гостей. Люди їдуть сюди, щоб згадати молодість, побути кілька днів серед своїх і подивитись концерт, забавитись і відпочити на природі. Серед учасників свята я розшукав відомих артистів Василя Попадюка і Марію Бурмаку, мав з ними розмову.

Василь Попадюк сказав мені: „Я люблю цей фестиваль. Сюди приїжджаєш, як до родини, зустрічаєш друзів, яких не бачив роками. Таке враження, що тільки тут можна зустрітися зі своїми друзями з Києва та інших міст України. Кілька років тому я зустрічався тут з моїм товаришем Тарасом Петриненком, а цього разу зустрівся з Марією Бурмакою. Я думаю, що тут атмосфера – українська. Дуже радий, що я сюди приїхав".

Марія Бурмака: „Мені приємно брати участь у фестивалі на „Верховині". Готуючись до фестивалю, вважала дуже принциповим, щоб була жива музика, живий звук. Можливо, це завдало клопоту організаторам, але чесним треба бути завжди і до кінця. У даному випадку від цього виграють і гості, і учасники, і організатори. Сьогодні в Европі є показником вищого рівня, коли на концертах – живе виконання, а не використання фонограми. В Україні також вже стає нормою, коли музикант грає, а не імітує виступ під студійний запис. Між іншим, саме за цим принципом поділилася музика на Майдані. Ті, хто співав під запис, залишилися по інший бік барикад. А ті, хто грає і співає „на живо", були на Майдані. Молодь йшла за нами, бо любить щирість, відкритість, правдивість".

Василь Лопух,
Ню-Йорк

Пам'ятка з фестивалю
Фото: В. Лотоцька

(Продовження зі стор. 1)

тю слухала „Верховина" пісні у виконанні відомого українського артиста Івана Поповича.

На запрошення „Верховини" приїхала на фестиваль зі своїм продюсером, двома гітаристами і донькою також співачка Марія Бурмака, чиї пісні були популярні на київському Майдані в незабутні дні Помаранчевої революції. З Америки вона їде на фестиваль до Польщі.

Представила на фестивалі свій новий альбом дитячих пісень „Материнські колискові" верховинка, співачка і бандуристка Оля Фриз. Щороку її виступи радують гостей фестивалю. Відомі їм і пісні з альбомів артистки „Згадай" і „Запроси у сни". Успішно виступили ансамбль „Промінь" зі штату Ню-Йорк, співачка-бард Соня з Тенесі, оркестри „Галичани" та „Відлуння".

А поки ішли концерти, люди мали можливість спробувати вареників, голубців та інших страв української кухні, холодного пива чи інших напоїв. Дехто з молоді поїхав скупатися до швидкоплинної річки Делавер, а хтось плавав в гірському озерці. Басейн, на жаль, на оселі покищо не діє. Діти їздили на поні або скочувалися з надувних гірок, мали вибір інших атракціонів. Під шатрами було,

(Закінчення на стор. 17)

Багато гостей на фестивалі *Фото: В. Лопух*

Виступають учениці школи танцю Роми Прийми Богачевської *Фото: В. Лопух*

„Верховина": 30-ий щорічний фестиваль на гірській оселі

Танець „Не бійся життя" *Фото: В. Лотоцька*

Запальний гопак *Фото: Т. Ганенко*

(Закінчення зі стор. 16)

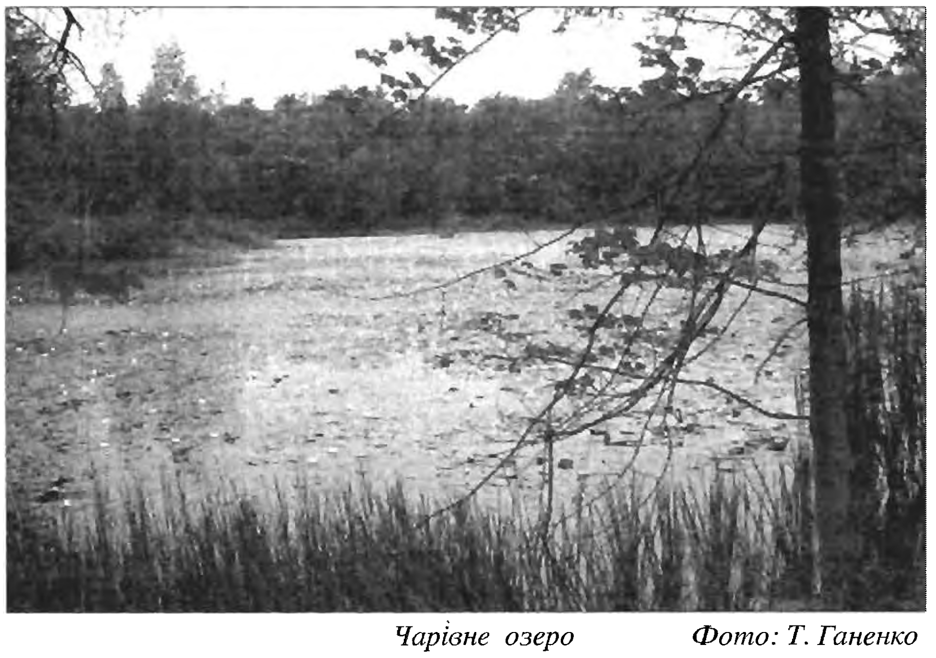
як завжди, багато продавців з книгами, музикою, солодощами, іграшками, мистецькими творами. Фестиваль є фестиваль. Від першої до останньої зорі любителі танцю парами кружляли під звуки кількох оркестрів. А біля озера клубочився дим – там розмістили свої шатра любителі туризму.

В неділю раненько відбулася Служба Божа в православній церкві святих Петра та Павла, що виблискувала в яскравому сонечку своїми золотими банями, нагадуючи рідну Україну. Така вона, чарівна „Верховина" – прекрасна і загадкова, сумна і заклична.

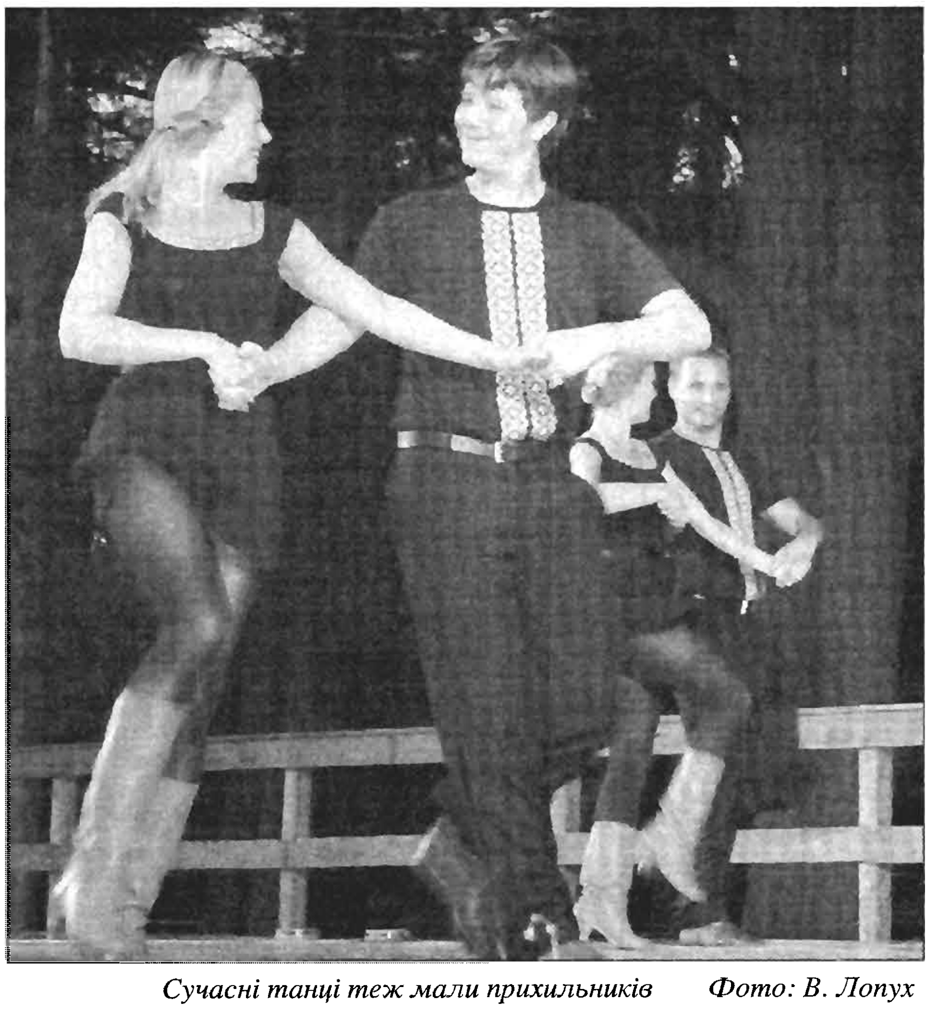
До наступної зустрічі, таємничі гори, де блукають тіні наших незабутніх предків!

Україночки
Фото: Т. Ганенко

Гуцульський танець *Фото: В. Лопух*

Чарівне озеро *Фото: Т. Ганенко*

Оновлений головний будинок оселі *Фото: В. Лотоцька*

Сучасні танці теж мали прихильників *Фото: В. Лопух*

УКРАЇНА І СВІТ

Будні нових міністрів України

Міністер транспорту і зв'язку Євген Червоненко в селі Пирогово під Києвом. *Фото УНІАН*

Віце-прем'єр-міністер України з гуманітарних питань і соціяльної політики Микола Томенко (фото зліва) з автором Національного музичного проєкту на підтримку молодих виконавців „Український формат" Романом Андрейком і (фото справа) і солістом рок-групи „Океан Ельзи", радник з молодіжної політики Президента України Святослав Вакарчук.

Круглий стіл „Учасники помаранчевої революції у владі і поза владою"

КИЇВ. - 19 липня, у конференційній-залі готелю „Київ", відбувся круглий стіл „Учасники Помаранчевої революції у владі і поза владою" який був організований Національним демократичним інститутом (США) та Міжнародним інститутом демократії (Україна).

Зі вступним словом виступили Дейвид Детман, директор бюра Національного демократичного інституту (NDI), та Сергій Таран, директор Міжнародного інституту демократії. Також виступили Юрій Павленко, Микола Катеринчук, Владислав Каськів, Володимир Бондаренко, Євген Золотарьов, Андрій Юсов, Сергій Євтушенко, Ігор Когут, Віра Нанівська, Денис Богуш та інші. Питаннями круглого столу були: якими результатами обговорення діяльности нової влади наприкінці політичного сезону; за що боролися українці під час Помаранчевої революції і наскільки новій владі вдається це здійснювати; якими є шляхи співпраці громадськости та влади; чи можемо ми назвати конкретні приклади такої співпраці; враховуючи, що чимало нинішніх урядовців перебували при владі ще до Помаранчевої революції, чи можемо ми стверджувати, що відбулося реальне оновлення політичних еліт; з чим вийдуть учасники Помаранчевої революції на парляментські вибори?

Національний демократичний інститут, заснований в 1983 році, є неприбутковою позапартійною організацією з центром у Вашінґтоні, що надає довготермінову допомогу в розвитку демократичної політичної системи, які, подібно до України, перебувають на стадії демократичного реформування. Міжнародний інститут демократії, заснований в 2005 році, є неприбутковою позапартійною організацією з центром в Україні, що надає допомогу в розвитку демократичної політичної системи в першу чергу в країнах СНД, і також поширює ідеї Помаранчевої революції в цих країнах.

Фолкльорне свято українців Боснії

ДЕВ'ЯТИНА, Боснія. – 17 липня відбувся 5-ий огляд української фолкльорної творчости Боснії і Герцеґовини „Червона калина". Організаторами його були Культурно-просвітня спілка українців імені Тараса Шевченка з Бані Луки, Українська греко-католицька парафія Успіння Пресвятої Богородиці Дев'ятина та Культурно-просвітнє товариство ім. І. Франка з Хорвачан.

Програма складалася з Служби Божої, котру відправили священики з Боснії та Хорватії.

Після Служби Божої на церковнім майдані організовано концертну програму, де показали свою творчість українські культурні товариства з Хорватії – „Україна" з Славонського Броду, „Іван Франко" з Вуковару, з Сербії і Чорногорії – ім. Івана Сенюка з Кули, з Боснії і Герцеговини – товариства ім. Івана Франка з Хорвачан, імені Тараса Шевченка з Бані Луки та Прнявора і „Червона калина" з Лишні. З причин аварії автобуса не були присутні товариства з Сербії „Кобзар" (Нови Сад) та „Коломийка" (Сремська Митровиця). Під час програми чергувались українські танці і пісні у виконанні груп й солістів. Відбувся спільний обід, а потім спортивні змагання з футболу і волейболу. За традицією, був розважальний вечір, з чого найбільше раділа молодь, а й старші пригадали колишню участь у таких забавах.

Село Дев'ятина є синонімом витривалости українського народу у діяспорі. Ці простори були першими осередками поселення українців в XIX ст., яких потім декількома хвилями „рознесло" до окремих держав. Родинні зв'язки й відчуття національної єдности є поштовхом, щоб хоча б раз у рік зустрітись на боснійському святі.

Інформслужба

Літня школа іконопису у Львові

Під час занять у школі

ЛЬВІВ. – 20 липня в Українському Католицькому університеті розпочалися заняття в Літній іконописній школі, які триватимуть два тижні. Школа поєднує практичні заняття з іконопису та лекції з богослов'я ікони. Навчання проводять досвідчені іконописці та спеціялісти в ділянці богослов'я сакрального мистецтва. Учасниками школи є не лише люди з певним досвідом іконопису, але також початківці. Літня школа плянувалась на 25-30 учасників з Львівської архиєпархії, однак зголосилось понад 40 осіб з Києва, Донецька, Маріюполя, з Білорусі. Літню іконописну школу плянується проводити щоліта.

Петро Дідула

Сто днів при новій владі: інформаційна сфера Полтавщини

Після Помаранчевої революції Україна починає розглядати інформацію як найважливіший ресурс, нарівні з енергією та землею, з'являється розуміння значущости цієї справи в площині суспільного буття. Це добре видно на прикладі Полтавщини, яка увійшла в число тих областей, де збережено управління у справах преси та інформації як структурний підрозділ обласної адміністрації і розпорядника бюджетних коштів. На початку квітня тут призначено нового начальника обласного управління Олега Пустовгара, голову полтавської обласної організації Народного Руху України. Подаємо його аналізу становища засобів масової інформації в цій області.

В нашій області визначено п'ять стратегічних пріоритетів. Перший – підтримка поліграфічної сфери, книговидання і книгорозповсюдження. Вперше за останні 15 років створено експертну раду, яка відбирає найкращі твори місцевих авторів і рекомендує їх до видання за кошти бюджету. Готуються до друку розповіді про репресованих у часи комуністичного режиму, минувшину нашого краю від найдавніших часів до подій Помаранчевої революції. 80 відсотків видань отримуватимуть бібліотеки і навчальні заклади, 5 відс. – творчі спілки і товариства, 14 відс. - автори.

Поступово розв'язуємо питання заборгованости газет. З трьох десятків книгарень системи обласного управління книжкової торгівлі залишили в державній мережі лише одну.

Друге. Зросійщення інформаційного простору сягнуло велетенських маштабів і стало питанням національної безпеки. Чимало радіостанцій стали ретрансляторами чужої мови і культури, а умови ліцензій і законодавчі норми про мовлення державною мовою вони не виконують. Замість української музики чуємо російську примітивну „попсу". Ми стоїмо на засадах збереження на даному етапі дротового радіомовлення, бо воно є альтернативою радіостанціям-русифікаторам. Управління здійснило інформаційний супровід всеукраїнського фестивалю „Мазепа-фест", який популяризує якісну сучасну українську культуру, передусім музику і кінематограф. Розробили плян заходів щодо відзначення 100-річчя з часу виходу у світ першої україномовної в Російській імперії газети „Хлібороб". Її заснував у Лубнах один з ідеологів української національної ідеї Микола Міхновський, а підтримували Микола і Володимир Шемети – самовіддані обстоювачі української ідентичности. Буде відзначено також 295-річчя Конституції Гетьмана Пилипа Орлика – першої у світі конституції. Заступник Державного секретаря Маркіян Лубківський в одному з інтерв'ю зазначив: „Наразі помітне дистанціювання між владою і державними та комунальними ЗМІ. Цей недолік слід подолати". Це – третє завдання. Запровадивши спеціяльні рубрики, преса радіо і телебачення познайомили виборців з усіма призначеними Віктором Ющенком новими головами районних адміністрацій. Тепер люди їх знають. Управління заснувало обласний інформаційний центр з питань інтеграції України до ЕС та НАТО, почесним головою якого став міністер закордонних справ Борис Тарасюк.

Четверте – розвиток Інтернету. Спільно з громадською організацією „Суспільна служба України" ми вже провели два семінари з питань користування електронною поштою і мережею Інтернет. Останнє – цензури і „темників" більше не буде. Відбувається неминучий процес зміни поколінь: на зміну старим кадрам – вихованцям комуністично-радянської журналістики – приходять нові люди зі свіжим, не стереотипним мисленням. Започатковано дискусію щодо перспектив роздержавлення друкованих ЗМІ і створення суспільного телебачення. Без зволікань і тяганини зареєстровано 11 нових друкованих ЗМІ. Насамкінець нагадаю давнє китайське прислів'я: „Слухаючи, що люди говорять, придивляймося до того, що вони роблять".

In the year 2004 donations received by Ukrainian National Foundation, Inc. for the benefit of the National University of "Ostroh Academy" collected by Dr. Myron Kuropas.

OSTROH DONATIONS – 2004

$ 25,000	Roman and Vladimira Wasylyszyn;
20,000	Olena Turula;
2,500	Nicholas and Dioniza Nenadkevich;
2,000	Natalia Danylenko, Vice-President, World Federation of Ukrainian Women's Organizations, Ukrainian Fraternal Association c/o Jaroslaw Gawur, Dr. Leonidas and Oksana Mostowycz;
1,500	Ukrainian Genocide Famine Foundation-USA, Inc. c/o Nicholas Mischenko;
1,300	UECC-A.I.U Childrens' Fund, Jenkintown, PA;
1,100	Alexander and Irene Mychaluk;
1,000	Dianne Piper Rybak, The Heritage Foundation of First Security Federal Savings Bank;
500	Marta M. Pereyma, Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union, Philadelphia;
200	Bohdan Chopko, Eustachiy S. Derzko, Myron and Daria Jarosewich, Ukrainian-American Senior Citizens Association, Jenkintown, PA;
150	Daria and B. Broadhead, Nicholas Kotcherha, Ihor and Joanne Taratusky;
100	Alla Cherney, Raisa Cerney, Zina and Alexander Illuk, Myron and Lesia Kuropas, Dr. I. Lushpynskyj, Nicholas Myskiw, Leonid Pidstryhach, Serge and Eva Sacharuk, Bohdan Wynar;
75	Natalia Kovtun;
50	Ivan and Nadija Haftkowycz, Oleh and Tania Sklepovych;
40	Larissa Dijak;
25	Merle Jurkiewicz, Lubomyr Miz, Nick Mykolenko.
Total for 2004	**$62,840.00**

THIS LIST WAS COMPILED BY MYRON AND LESIA KUROPAS
107 Ilehamwood Drive - DeKalb, Illinois 60115-1856

Let ALL roads take you to Soyuzivka this summer

JULY

7/13 Hutsul Night-with special performance by Ivan Popovich with Vidlunnia and Olga Barabash-Turgeineva
7/15 Tiki Bar Entertainment featuring Sonia Tratch
7/10-16 Discovery Camp, Session #1
7/20 Hutzul Night featuring Olya Fryz & Vidlunnia w/Olga Barabash
7/17-22 Chemney Camp Session #1
7/17-7/23 Discovery Camp, Session #2
7/17-7/23 Adventure Camp, Session #1
7/22 Odessa Seafood Night featuring Olya Fryz & Vidlunnia w/Olga Barabash & Chemney Camp Performance
7/23 Zabava with Oberehy
7/24-29 Chemney Camp Session #2
7/24-7/30 Discovery Camp, Session #3
7/24-7/30 Adventure Camp, Session #2
7/27 Hutzul Night with performance by Olya Fryz
7/29 Entertainment at Tiki Bar, performance TBA
7/29 Odessa Seafood Night featuring Olya Fryz & Vidlunnia w/Olga Barabash & Chemney Camp Performance
7/29,30,31 UPA Exhibit in the Library
7/30 Zabava- Na Zdorovya AND Teen Dance Night-HRIM & DJ
7/31-8/5 Scuba Diving Course

Summer Evening Dining and Preformances

MONDAYS - Steak Night featuring Vidlunnia w/Olga Barabash-Turgineva
WEDNESDAYS - Hutsul Night featuring Vidlunnia w/Olga Barabash-Turgineva
FRIDAYS - Odessa Seafood Night featuring Vidlunnia w/Olga Barabash-Turgineva

AUGUST

8/1-5 Golf Week
8/5-7 Sports Jamboree
8/5 Caberet show with Ron Cahute & Company
8/5-7 Art Exhibit: Daria "Ducia" Hanushevsky ceramics exhibit in the Library
8/6 Afternoon performances- "Barabolya" with Ron Cahute & Company followed by HRIM
Zabava with Burya on Veselka Patio
DJ in Veselka Hall
8/7-20 Traditional Ukrainian Folk Dance Camp
8/12 Lvivyany perform at Tiki Bar
8/13 Miss Soyuzivka Weekend & Zabava with Tempo
8/18-21 Kozak Family paintings exhibit in the Library
8/19 Tike Bar Entertainment with Zuki & Friends
8/20 Dance Camp Recital Performance and Zabava with Fata Morgana
8/27 Zabava with Halychany

SEPTEMBER
Labor Day Weekend Festivities

9/2 Tiki Bar Evening Entertainment with LUNA
9/3 2pm Hrim Band
8pm Concert featuring Kashtan Dancers in Veselka Hall
Zabava with Luna & Fata Morgana
9/4 2 pm Tiki Bar featuring Stefan Stawnychy
1 pm Concert featuring Kashtan Dancers
Zabava with Fata Morgana

Soyuzivka for all seasons

www.Soyuzivka.com

UNA Estate Soyuzivka P.O. Box 529 • 216 Fordmoore Road • Kerhonkson, NY 12446 • 845-626-5641

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Юлії Тимошенко подарували її портрет

Вручення портрета Юлії Тимошенко

ПАРИЖ. – Українська й світова преса широко повідомила про візиту до Франції 13 червня прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко. З нагоди візити в Парижі прем'єр-міністер знайшла час для зустрічі з українською громадою, де їй подарували її портрет пензля мисткині Марії Стиранки, який викликав подив і ентузіязм глядачів.

Марія Стиранка широко відома в мистецьких та колекціонерських колах Европи та Америки, є теж визнаною портретисткою, а це вимогливий і не багатьом українським мистцям властивий жанр. Портрет Юлії Тимошенко виконаний у клясичному стилі, з відповідними композиційними та психологічними рисами, олією, в помаранчевих тонах. Мисткиня зосереджує увагу на погляді, очах. Відповідні, за модерною технікою, мазки виявляють рівночасно і чар гармонійного обличчя з її короною-косою, повноту й рішучість особистости. Цей портрет, напевно, матиме історичне й музейне значення – як свідчення мисткині-живописця про зворушливий зв'язок особи з сучасним, живим суспільством.

Марія Митрович

Зустріч з поетесою

ГОРОДОК, Львівська обл. – В Народному домі, з ініціятиви працівників районної бібліотеки та осередку Союзу Українок, відбулася презентація книжок львівської поетеси Ліліяни Косановської. Учасниками зустрічі були керівники народних домів, бібліотечних установ, жителі містечка.

Завідуюча відділом обслуговування читачів Центральної бібліотечної системи Світлана Бурда представила гостю і виступила з цікавою, змістовною аналізою її творчости. Ліліяна Косановська за фахом – лікар-анестезіолог-реаніматолог, на творчу стежку вийшла ще в дитинстві і є автором чотирьох поетичних збірок – „Незвідані горизонти", „В долонях сонця", „Незабутній вальс" та „Віддзеркалення", часто друкується в місцевих газетах. Чільне місце в її творчості посідає любовна лірика. Це – справжні перлини поезії.

Зустріч з Ліліяною Косановською перетворилася на мистецьке свято, яке набуло особливих рис завдяки вокально-хореографічним точкам, які гармонійно перегукувалися з віршами поетеси. Виступали учні середньої школи Мар'яна Дадикіна, Юлія Матейко, Т. Баховська, І. Поплавський, бібліотекар Романа Безушко. Вихованці дитячої студії сучасної естрадної пісні (керівник – Леся Гуріна), Христина Артим, Ірина Гірняк, Мар'яна Рап, Марія Чуба виконали пісні. Гарно вписалися в поетичне свято хореографічні композиції танцювального колективу „Галичина" (керівник – Д. Рожко).

До слова було запрошено і авторку книг, яка розповіла про свої творчі пляни, прочитала нові вірші, висловила щире захоплення сердечною, зворушливою зустріччю. Учасники свята мали змогу придбати собі на згадку збірки поезій Л. Косановської з її автографом.

Стефанія Стойко

Soyuzivka
for all seasons

To book a room or event call: (845) 626-5641, ext. 141
216 Foordmore Road • P. O. Box 529
Kerhonkson, NY 12446
E-mail: Soyuzivka@aol.com
Website: www.Soyuzivka.com

Календар подій 2005р.

29 ЛИПНЯ – Одеська „морська ніч" з участю Олі Фриз і оркестри „Відлуння" – з Ольгою Барабаш - Тургіневою і учасниками табору „Чемного".

29 – 31 ЛИПНЯ – Загальноосвітній УПА вікенд призначений для ознайомлення упівського життя.

30 – 31 ЛИПНЯ – Упівська виставка в бібліотеці.

31 ЛИПНЯ – 5 СЕРПНЯ – Scuba Course for ages 12 and up.

1 – 5 СЕРПНЯ – Тиждень гри в голф.

5 СЕРПНЯ – Кабарет Рона Когута і його групи.

5 – 6 СЕРПНЯ – Мистецька виставка кераміки Диці Ганушевської.

5 –7 СЕРПНЯ – Sports Jamboree Weekend.

6 СЕРПНЯ – Пополудневий концерт „Бараболі" і кабарету Рона Когута з його групою. Забави – оркестри „Грім" і „Буря" у Веселці і на терасі.

7 СЕРПНЯ – День Союзу Українок і недільний концерт.

7 – 20 СЕРПНЯ – Український танцювальний табір.

12 СЕРПНЯ – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Відлуння" і Ольга Барабаш -Тургінева.

13 СЕРПНЯ – Вибір „Міс Союзівки". Забава до звуків оркестри „Темпо".

19 СЕРПНЯ – „Tiki Bar", вечірка, Zuki & friend, год. 10-та веч.

19 – 20 СЕРПНЯ – Виставка картин родини Козаків.

20 СЕРПНЯ – Концерт танцюристів – учасників таборів. Забава до звуків оркестри „Фата Моргана".

27 СЕРПНЯ – Весілля.

27 СЕРПНЯ – Забава. Грає окрестра „Галичани", год. 10-та веч.

2 – 5 ВЕРЕСНЯ – Святкування Дня Праці.

п'ятниця, 2 вересня – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Луна", год. 10-та веч.

субота, 3 вересня – „Tiki Bar", вечірка, оркестра „Грім", год. 2-га по пол.
– УСЦАК, тенісові змагання.
– Концерт з участю танцювального ансамблю „Каштан" з Клівленду, Огайо, год. 8-ма веч.
– Забава, грають оркестри „Відлуння" і „Фата Моргана", год. 10-та веч.

неділя, 4 вересня – „Tiki Bar", вечірка з участю Стефана Ставничого, год. 2-га по пол.
– Концерт з участю танцювального ансамблю „Каштан" з Клівленду, Огайо, год. 1-ша по пол.
– Забава, грає оркестра „Фата Моргана", год. 10-та веч.

9 – 11 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Зальцбурзької гімназії.

11 – 15 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Регензбурзької гімназії.

14 – 16 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Ляндсгудської гімназії.

17 ВЕРЕСНЯ – Lynee Richel Anniversary/Wedding Reception.

17 – 19 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Міттенвальдської гімназії.

21 – 23 ВЕРЕСНЯ – З'їзд Байройтської гімназії.

22 – 24 ВЕРЕСНЯ – Засідання Головного Уряду УНС.

24 – 25 ВЕРЕСНЯ – Пласт, Курінна Рада: „Перші Стежі" і „Чорноморські Хвилі".

29 ВЕРЕСНЯ – 3 ЖОВТНЯ – Конвенція Українсько-Американських Ветеранів.

30 ВЕРЕСНЯ – 1 ЖОВТНЯ – Пласт, Курінна Рада куреня „Спартанки".

30 ВЕРЕСНЯ – „Вікенд" Карпатського Лещатарського Клюбу. Загальні збори і бенкет.

2 ЖОВТНЯ – Спільний сніданок членок Союзу Українок Америки.

3 – 6 ЖОВТНЯ – Stamford Clergy Days.

8 ЖОВТНЯ – Весілля.

15 ЖОВТНЯ – Весілля.

22 ЖОВТНЯ – КПС – Рада.

28 – 30 ЖОВТНЯ – Дитяча костюмова забава з нагоди „Halloween".

Вона боролася за права жінок

До 150-річчя від народження Наталії Кобринської

БОЛЕХІВ, Івано-Франківщина. – Старий т. зв. Волоський цвинтар у Болехові – невеликому містечку, що лежить у підгір'ї Карпат... Тиха закутина... Там, під високими деревами, – могила, в якій спочиває українська письменниця Наталія Кобринська.

У 1990 році біля цієї могили, вперше за багато років, зібралися люди з різних куточків України, щоб засвітити свічку своєї любови до волі, покласти квіти на могилу борцеві за людські права жінки...

А 12 червня 2005 року ім'я Наталії Кобринської знову зібрало небайдужих до долі рідного краю. Колись, ображена нерозумінням її прагнень, письменниця говорила: „Так, я знаю, що по моїй смерті вони будуть мені робити паради. Але скажіть їм, що я того не хочу". Тому великий ювілей першої галицької письменниці – це не „паради", а щире пошанування її праці як трудівниці Духу, громадської діячки, яка добре знала, що без рідної мови нема українського народу, розуміла значення освіти в житті жінки, а в час Першої світової війни вітала жінок, що пішли до Українського Січового Стрілецтва...

До Болехова на свято прибули делегації зі Львова, Івано-Франківська, Житомира, Рівного, Тернополя, Волині, Коломиї, Надвірної, Ворохти, Рожнятова, Калуша, Стрия, Долини, Делятина, Рогатина, Вижниці (Буковина), Бориня, навколишніх сіл – Гузієва, Підбережа, Міжріччя, Тисова, Поляниці, Козаківки...

Від греко-католицького храму святкова церковна процесія з двома священиками іде на цвинтар... Панахида, тихе „Вічная пам'ять", засвічені білі свічечки, вінки, квіти. І схильоване слово Любови Болюк, голови міського осередку Союзу українок... „Культурним взаємин ам письменниці з провінційного Болехова, – сказала болехівчанка Людмила Яремко, відкриваючи урочистості біля пам'ятника, – може позаздрити не один столичний літератор. У її хаті днями, тижнями гостювали Ольга Кобилянська і Євгенія Ярошинська, Іван Франко і його сім'я, Михайло Павлик та Олександер Кониський, Денис Лукіянович і чеський фольклорист Франтішек Ржегорж..."

А сьогодні знову прийшли почесні гості, щоб пошанувати дочку греко-католицького священика Івана Озаркевича: народний депутат України Євген Гірник, народний депутат України першого і другого скликання, голова обласного товариства „Просвіта" Степан Волковецький, заступник голови обласної ради Романія Постолянюк, представники від обласної держадміністрації... І кожен з них казав про велику дочку Галичини як жінку, котра своє життя поставила на вівтар служіння рідному краю.

Святкова академія розпочалась з вітальних телеграм, які прислали Народний депутат України, голова Всеукраїнського Союзу Українок Ліля Григорович, директор Інституту літератури НАН України академік Микола Жулинський, вітальних листів Почесної членкині СУ України Стефанії Юркевич, поетеси Надії Дички.

На науковій конференції „Наталія Кобринська в колі сучасників" доповідачі говорили про Н. Кобринську та тих діячів, з якими її об'єднувало служіння національній ідеї, глибоке розуміння ролі літератури, освіти у житті жінки. Присутні багато довідалися про зв'язки письменниці з сучасницями – Ольгою Дучимінською, Костянтиною Малицькою, Софією Окуневською, Марією Примою, Ольгою та Михайлиною Рошкевичівнами.

Свято закінчилося мистецькою імпрезою та підсумком конкурсу ім. Наталії Кобринської і врученням нагород його переможцям.

На пам'ять про ювілейний рік письменниці представникам делегацій було вручено збірники „Наталія Кобринська та Болехів", упорядниками якого є Любов Болюк та Лариса Дармохвал. Союз Українок Болехова вдячний Зоряні Гафткович за художнє оформлення збірника та Миколі Дармохвалу за його працю над книжкою як технічного редактора, і за її видрукування.

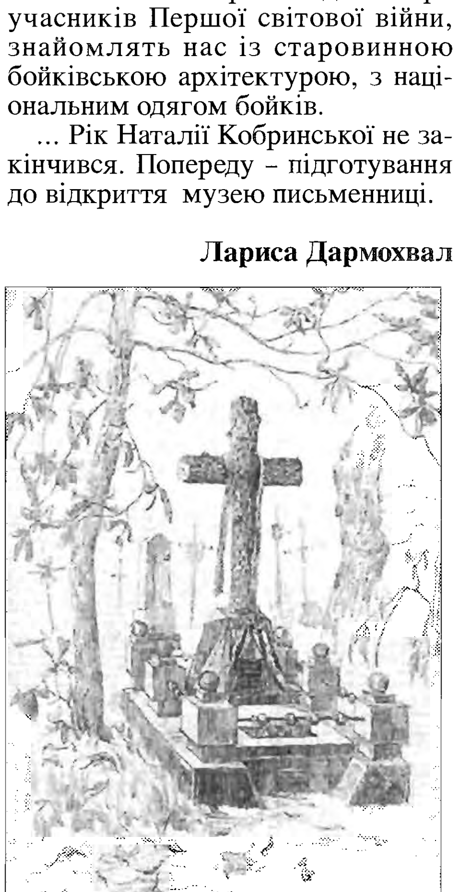
Особливу увагу заслужила виставка, присвячена ювілеєві Жінки, що зі смолоскипом пройшла крізь темряву ночі. В експозиції – світлини та коментарі про вшанування пам'яті Н. Кобринської у Болехові та діяльність місцевого Союзу Українок, стенди, присвячені великим жінкам-українкам – сучасницям письменниці, а також матеріяли з загальної історії Болехівщини.

На стендах оживає наше місто, його околиці часів кінця XIX та першої половини XX століть. Це фотографії з власного архіву чеського етнографа Ф. Ржегоржа. На інших світлинах – болехівські дівчата у національному одязі, старовинний герб, стара капличка у Бучниках...

Багато світлин розповідають про учасників Першої світової війни, знайомлять нас із старовинною бойківською архітектурою, з національним одягом бойків.

... Рік Наталії Кобринської не закінчився. Попереду – підготування до відкриття музею письменниці.

Лариса Дармохвал

На могилі Наталії Кобринської

НОВІ ВИДАННЯ

Трактори Сталіна – зброя проти української душі

Новий англомовний роман з української тематики

В останніх десятиліттях на світових літературних ринках щораз частіше появляються твори різних, переважно англомовних письменників про Україну, або з виразно українською тематикою, зокрема про життя людей українського походження в діяспорі. Це твори англійців, американців, канадців, як теж твори англомовних письменників українського походження, які здобули собі літературне ім'я, а деякі й потрапили в категорію „бестселерів".

Цього року у лондонському видавництві „Вайкінг" вийшла книжка Марини Левицької „Коротка історія тракторів по-українськи" (A Short History of Tractors in Ukrainian"). Рецензії про цей роман появилися в американській та світовій пресі. Про цю книжку я довідалася з української радіопрограми Бі-Бі-Сі з Лондону в Інтернеті. Книжку привіз мені в дарунку мій син Роман, який повернувся з подорожі до Англії.

Дивний роман під дивним заголовком про життя родини українських еміґрантів у Великій Британії. Інженер Микола Маєвський з дружиною Людмилою і 10-літньою донею Вірою під час Другої світової війни опинилися в Німеччині, де народилася їм друга доня Надя. З Німеччини вони переїхали до Англії. В Англії Маєвський працював креслярем в одній з промислових фірм. Людмила господарювала в хаті, яку вони собі побудували в підміському селі, виховувала доньок, працювала в городі й саду, де росла вся потрібна для смачних українських страв городина та яблуні. Маєвський у вільний від праці час займався писанням українською мовою „Історії тракторів", виробництвом яких був зайнятий як молодий інженер в Україні. Це була його інтелектуальна розвага після заробіткової праці...

Дочки виросли, здобули вищу освіту в університетах Англії, вийшли заміж за своїх колеґ – родовитих англійців. При кожній нагоді Маєвський хоче поділитися своїм писанням зі своїми нащадками. Але ж тема українських тракторів не дуже цікава для народженого в Англії нового покоління. Молодша донька Надя, яка хоче розуміти батька і його пристрасть писати, при кожній візиті в домі батьків перекладає своєму чоловікові Майклові батькове читання. Зять слухає з чемности, попиваючи доморобне вино, яке кожного року виготовляє Людмила з плодів, що ростуть у її городі... Батько знає непогано англійську мову, але говорить з великим акцентом. Діти і внуки говорять з батьком і дідусем англійською мовою, а з бабунею – ламаною українською.

Людмила після важкої недуги помирає. Вона жила дуже ощадно й завдяки плодам зі свого городу та вмінням шити й вишивати за час свого життя заощадила невеликий „капітал" з тих грошей, які Маєвський давав їй кожного місяця на утримання родини. Ті гроші Людмила залишила у спадок своїм донькам і внучкам. На жаль, розподіл грошей став причиною незгоди між сестрами, бо старша сестра Віра, розлучена зі своїм чоловіком, має на утриманні двох доростаючих дочок, а Надя з Майклом є в кращому матеріяльному становищі.

Роман починається епізодом, коли 86-літній Маєвський телефонує до своєї дочки Наді й заявляє, що він має намір одружитися з 36-літньою новою еміґранткою Валентиною Дубовою, яка як туристка приїхала з України зі своїм сином-підлітком Станіславом і хоче залишитися в Англії, щоб жити тут „цивілізованим життям" та щоб син здобув у Англії „європейську освіту". Валентина має розлучитися зі своїм чоловіком – інженером Володимиром Дубовим, який залишився в Тернополі.

Надя радить батькові не поспішати одружуватись з маловідомою особою. Батько каже, що він хоче допомогти Валентині з чисто патріотичного обов'язку, а крім того, вона йому дуже сподобалася своєю повногрудою українською вродою.

Надя телефонує до Віри, з якою вона від смерти матері не спілкувалася, й розповідає їй про батьків намір одружитися „з якоюсь Валентиною з України". Віра й Надя забувають про свої суперечки й незгоди, готові разом боротися за долю старенького батька, якого, на їх думку, хоче використати хитра молода еміґрантка з України й загарбати його доробок.

Усе ж батько таки одружується з Валентиною, і вона зі своїм сином оселяються в батьковому домі. Підозріння Віри й Надії, на жаль, справджуються. Валентина закохана не в батька, а в гроші й різні вигоди „цивілізованого життя". Вона намовляє батька купити нове коштовне авто, нове кухонне обладнання. Вона купує наймодніший одяг, романсує з молодими, докоряє Маєвському, що він скупий. Маєвському приємно, що гарна молода, хоч і невірна жінка, живе в його домі. Він терпить зневаги, гострі слова й навіть насильства Валентини. Одночасно син Валентини – Станіслав почувається дуже нещасливим. Він хотів би повернутися в Україну. Завдяки доказам про подружню зраду Валентини з молодшими чоловіками Віра й Надя намовляють батька на розлучення. Валентина покидає його дім.

Володимир Дубов, діставши від сина листа, написаного з дому Маєвських, приїздить на наукову конференцію до Лондону. Два інженери зустрічаються й вирішують відшукати Валентину та Станіслава. Коли це сталося, виявилося, що Валентина чекає другої дитини. Дубов хоче забрати Валентину з новонародженою дитиною та своїм сином Станіславом до України. Він виявляється добрим чоловіком і вважає, що усі пригоди з його невірною дружиною – це вплив „американського дикого капіталізму", яким захопилися деякі старші й молоді люди в теперішній Україні. Він вірить, що зможе перевиховати Валентину й виховати обох дітей в більш гуманному й здоровому дусі.

В день від'їзду родини Дубових до України Маєвський дарує Володимирові свою працю про трактори й роздуми над найновішими технологіями та проблемами життя. Він вважає, що є певна подібність між механічною інженерією, застосованою до будови тракторів, і психологічною інженерією, яку Сталін хотів застосувати до людських душ.

На обкладинці книжки поміщена невелика фотографія авторки з допискою, що авторка народилася в Німеччині від українських батьків-„остарбайтерів", виросла в Англії, де здобула вищу освіту, а тепер працює викладачем у Галам-університеті в Шефілді, де живе разом зі своєю дорослою дочкою.

Стефанія Гурко,
Торонто, Канада

Книжка з глибокою політичною аналізою

Анатоль Камінський, „На шляху до національної держави: революція і еволюція, самооборона і наступ, процес і потенціял". Видавництво „Гадяч", 2005 р.

У цьому 520-сторінковому збірнику статтей, який упорядкував Олександер Панченко, Анатоль Камінський, відомий автор та громадсько-політичний діяч, ставить перед читачем цілий калейдоскоп політичних ідей та проблем, які були суттю українського життя в Европі, Америці чи Канаді. Статті А. Камінського, які появлялись в журналах „Український самостійник" або „Сучасність", завжди наголошували на важливості нації і національної держави як основного елементу міжнародного ладу. Цю проблему він особливо уважно проаналізував в статті „Національна Держава як основний елемент міжнародного ладу". Не можна не відзначити достойної одержимости автора статтей по відношенні до України і її майбутнього. В цьому розумінні А. Камінський – правдивий представник політичної еміграції, яку він розуміє як „частину народу, яка...опинилася поза батьківщиною, щоб на чужині продовжувати свою діяльність; далі служити своєму народові і допомогти йому в політичному визволенні".

З огляду на велику кількість статтей, дозволю собі прокоментувати тільки кілька центральних тем. Одна з них – це питання українського націоналізму і його витвір у формі політичних різновидів ОУН. Автор бачить ОУН, як організаційний витвір на службі народу, який переходить, під впливом обставин, ідеологічну еволюцію. В боротьбі з двома тоталітарними монстерами – нацизмом і комунізмом – ОУН позбувається тоталітарних організаційних якостей і в серпні 1943 року, на 3-му Надзвичайному Зборі, переходить до демократичних організаційних і державобудівничих засад. Стаття А. Камінського „П'ятдесят років ОУН" дуже добре підсумовує ті процеси. Про програмову еволюцію „українського визвольного руху в напрямі політичної і...соціяльно – економічної демократії" пише автор у статті „Еволюція революції".

Споріднена тема – різновиди боротьби за державність України. Автор досить докладно конкретизує ділянки боротьби, починаючи від „скріплення людського національного потенціялу через поширення і поглиблення національної свідомости серед народних мас, а передусім робітництва, міщанства, і технічної інтеліґенції". Така акція особливо важила в зрусифікованих центрах України. До речі, пропозиції д-ра А. Камінського, які він виголосив 1972 року (стор. 279—287) повинні б, хоча частинно, бути віддзеркаленими в діяльності уряду України. Це особливо стосується демографічної політики та ділянок культури, науки і освіти.

В своїх працях автор присвятив багато уваги міжнародним стосункам та українському питанні в контексті міжнародної політики. Пише він цікаво і змістовно, вказуючи зокрема й на завдання діяспори в боротьбі проти насильницької політики Росії. Пишучи про „шістдесятників", А. Камінський наголошує потребу наукових праць, семінарів, конференцій, які довели б світові про ганебну політику русифікації і уніфікації, що загрожують самому буттю українського народу.

Пише А. Камінський і на тему, яка й сьогодні є дуже актуальною для українців Америки, а саме про об'єднання громади. Читаємо в статті „Якою має бути консолідація?: „Наше громадянство, стомлене міжусобицями партій і витратою їх енергії на другорядні справи, просто підсвідомо, зокрема в обличчі нової обстанови в Україні і нових завдань перед нами тут, за кордоном, бажає об'єднання всіх українських сил у спільному фронті". Проаналізувавши всі недосконалості української громади, автор приходить до висновку, що „лише в умовах відповідної політичної культури, до якої мусить себе піднести наш еміґраційний політикум, ми зможемо осягнути справжню консолідацію". Це було колись, коли бурхливо вирувала партійна боротьба, в якій противники себе взаємно очорнювали і приписували один одному всякі злочини, навіть національну зраду. Сьогодні вже інший день – партій вже майже немає, боротьба за владу – це вже пісня минулого, ми вже живемо в іншому світі. Якщо це справді так, то що заважає українській громаді об'єднатися?

Це тільки кілька думок про книжку, про яку можна б написати цілий трактат – в такій мірі вона представляє динаміку українського політичного життя нашої еміграції після Другої світової війни.

Професор-емерит **Тарас Гунчак,**
Ню-Джерзі

Soyuzivka
for all seasons

August 1-4, 2005

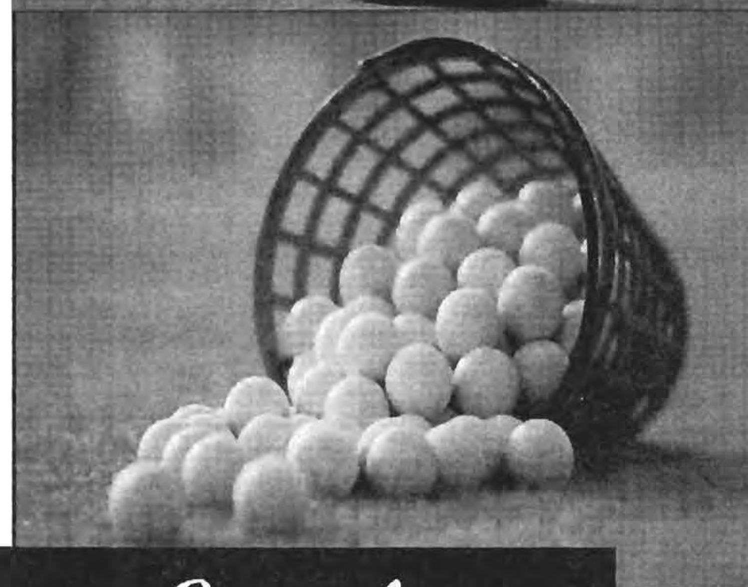
TEE UP FOR GOLF WEEK!

If you're a golf enthusiast, join us for a week of fun and play golf at the area's premier courses. Weekly price includes: 5 nights stay, daily breakfast & dinner, tee-shirt, 4 1/2 rounds of golf (Monday–Thursday) and transportation to and from golf courses. Tee-off with a welcome reception Sunday night. Daily awards and prizes lead up to a final awards banquet. Daily golfers are also welcome!

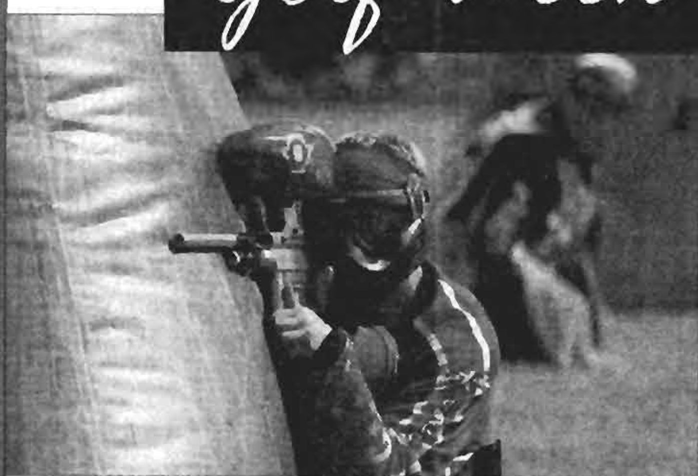
Week Course Schedule ***(subject to change)*****:**

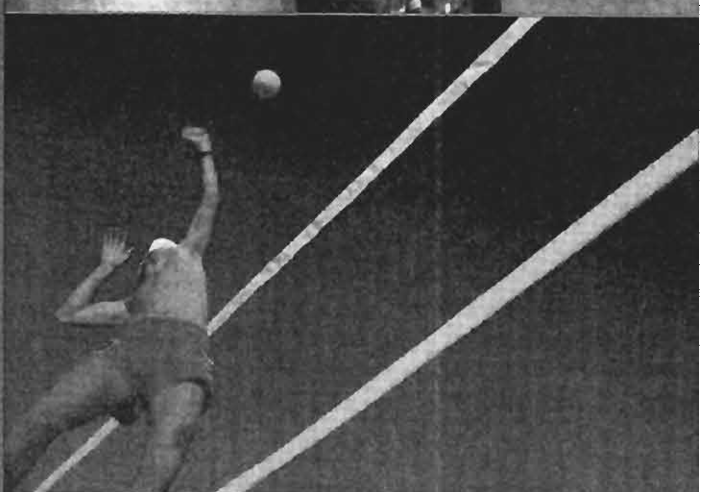
Monday- Grossingers Golf Course
Tuesday– Kutscuers Golf Club
Wednesday– Concord (The Monster) Golf Club

GOLF PACKAGE RATES: WEEKLY (5 nights):
$750/per person– Based on Double Occupancy of Two Golfers
$1050.00– Based on Double Occupancy of One Golfer & Spouse
$950.00-One Golfer, Single Occupancy
DAILY:
$150.00– Per night, double occupancy
$190.00– Per night, single occupancy
(includes dinner, room, transportation, round of golf & breakfast)

Golf Week & Sports Jamboree

August 5-7, 2005

3rd ANNUAL SPORTS JAMBOREE!

Join us for Soyuzivka's 3nd annual weekend of athletics and festivities. Sign up a team or individual member, for the weekend tournaments:

Soccer Tournament, 5 v 5 in hockey rink– cash prizes!
Volleyball Tournament, 4 v 4 teams
Paintball Games
Foos Ball Tournament on Tiki Deck

Even if you're not a sports enthusiast, we'll have plenty of food (BBQ AND Pig roast), live music and entertainment all weekend.

Friday Night-
Featuring Ihor Bachynskyj & Ron Cahut Kozak Caberet/Comedy Show

Saturday-
Outside performance with Barabolya & zabava with the band Burya.

RATE:
$25 per person
Includes Welcoming BBQ and Gate Entrance All Weekend
Games are played Rain or Shine!

For more information
Call (845) 626-5641
or visit our website at:
www.Soyuzivka.com

P.O.Box 529, Kerhonkson, NY 12446 • (845) 626-5641 • www.Soyuzivka.com

Юліян Китастий – бандурист, поет, вчитель

НЮ-ЙОРК. – У травні Школа кобзарського мистецтва концертом в Українській католицькій церкві св. Юра відзначила 25-річчя музичної діяльности свого художнього керівника Юліяна Китастого.

Коли ми називаємо прізвище Китастого, то маємо на увазі Капелю бандуристів з Дітройту, а коли говоримо „Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка", то маємо на увазі її організатора, незмінного керівника, композитора, соліста Григорія Китастого. Це імя було і є гордістю всієї мистецької української діяспори, а тепер і його рідної неньки-України.

Юліян – особистість, бандурист, соліст, аранжувальник- експериментатор, учасник багатьох міжнародних фестивалів народної музики, вчитель гри на бандурі, автор або співавтор багатьох музикальних компакт-дисків – змушений мимоволі залишатись в тіні слави свого знаменитого дядька. Бо хто б не починав розмову з ним, Юліян завжди змушений спочатку розповідати про свою знамениту музикальну родину і про те, яким чудом 17 бандуристів довоєнної Київської державної зразкової капелі бандуристів, загнані на підневільну працю до Німеччини, в 1942 році зуміли зберегти музичний колектив і стати осередком відомої на весь світ Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка з Дітройту.

Ансамбль Юліяна Китастого „Гомін степів"

Фото: архів „Свободи"

Юліян – представник третьої гілки покоління бандуристів, які прибули до США в числі тих сімнадцяти. Це його батько Петро, дід Іван та знаменитий брат діда Григорій – Китасті. Петрові тоді, в листопаді 1942-го, коли залишали Київ, було лише 14 років, але офіційно він був також наймолодшим актором Київської капелі, а Іван та Григорій - її майже ветерани.

До цього часу на проби в Дітройт летять літаками з довколишніх міст найбільші ентузіясти. Керівником, диригентом капелі, композитором, головним солістом був до кінця свого життя Григорій. „Про мого батька Петра знають мало, – каже Юліян, – хоч він постійно грав у капелі, навчав студентів гри на бандурі, провадив молодіжні ансамблі бандуристів. І я там став бандуристом. Мені пощастило ще кілька років грати в капелі під керівництвом Григорія Китастого. Незадовго до смерти він відвідав мою школу бандуристів в Ню-Йорку, благословив наш новостворений ансамбль „Гомін степів".

Рід Китастих – з містечка Кобеляки на Полтавщині. Мати Юліяна – Лідія Король походить з міста Суми, з великої і музичної родини, в якій постійно діяв домашній хор, котрий у повному складі опинився в еміграції. У липні громада Дітройту відзначала „золоте весілля" Петра і Лідії. Юліян народився в 1958 році, в Дітройті, зростав вихованням дідуся та бабці, слухав учасників революційних змагань, що відвідували хату батьків, читав запоєм українські книжки з домашньої бібліотеки.

При першій зустрічі з Юліяном бачиш підкреслено скромну, делікатну людину, а потім розкривається вся глибина людини вразливої, чуттєвої, яка дуже тонко відчуває і мистецтво, і філософію буття, особливо таких, як ми – котрі тимчасово чи постійно перебувають в нерідній, чужій культурі.

В 1980 році Юліян навчався на історичному факультеті університету. Один телефонний дзвінок поламав все. З Ню-Йорку зателефонував йому Микола Чорний – ентузіяст організації Школи кобзарського мистецтва і запропонував посаду музичного керівника в ній. „Я погодився, – розповідає Юліян, – і того ж дня виїхав до Ню-Йорку. Від того часу не відступаю від цієї справи. Я кинувся в музику на ходу, без спеціяльної музичної освіти, вчився на практиці, робив аранжування для студентів і диригування теж вчився на практиці".

Й ось нещодавно, в травні, концертом в церкві Св. Юра відзначено 25-ліття його творчости. Крім своїх учнів, які стали поважними діячами, а це Іван Некитський, Наталя Гончаренко, відомий бандурист і композитор Михайло Андрець, в концерті брав участь ансамбль „Євшан" з Конектикату під керівництвом Олеся Кузьми, якого знають в громаді як директора Фонду допомоги дітям Чорнобиля. Юліян гордий з того, що це – перший світський концерт в історії, дозволений церквою в її стінах.

А що ж було за чверть віку ?

Вищу музичну освіту таки здобув, але значно пізніше, в 1995 році, в університеті Конкордія, Монреаль. В Школі кобзарського мистецтва навчав грі на бандурі та співу, і робить це до цього часу. Школа мала свій ансамбль. За 25 років лише на 8 літ вимушено залишав свій улюблений Ню-Йорк задля навчання музиці в Канаді і кількох років педагогічної роботи там.

Від 1979 року щорічно провадить серпневі студії-навчання гри на бандурі і співу в літньому таборі в українській оселі під Пітсбургом, Пенсильванія. До речі, його батько Петро Китастий причетний до організації і оселі, і таборів в ній. Бо вони, а також численні молодіжні ансамблі бандуристів, були і є базою поповнення капелі у Дітройті. З числа табірних студентів виростали ті, хто засновував школи бандуристів в Чикаґо, Клівленді, Пітсбурґу, Вініпезі. Є студенти, якими він пишається. Наприклад, Надя Тарнавська з Клівленду, яка спочатку стала інструктором, а зараз проводить музичний український театр для американців.

Також у 80-ті роки зіркою спалахнув організований Юліяном ансамбль бандуристів (16 осіб) з вокальним ансамблем на чотири голоси „Гомін степів". Так називалась чи не найпопулярніша композиція Григорія Китастого. Він ще встиг в рік своєї смерти відвідати Ню-Йорк, перевірити кілька проб і дати згоду на використання його, як сьогодні кажуть, бренду. Це був перший музичний проєкт Юліяна, який існував кілька сезонів, а запис репертуару залишився для історії на платівці та компакт-диску.

Педагогічна праця мала і міжнародну географію. Два сезони на запрошення українських громад Бразилії та Арґентини він проводив школи гри на бандурі, охопивши 200 студентів в п'яти містах з українськими поселеннями. І як завжди – власні концерти. Ці відвідини – окрема захоплююча сторінка в біографії Юліяна. Він, між іншим, цікавий оповідач. Заслухаєшся його розповідями про те, як ще в XIX ст. потрапили туди галицькі селяни, як, обманувши, кинув їх у тропічних лісах з гадюками бразильський уряд.

Юліян намагається не розголошувати ще одне творче захоплення, про яке знає вузьке коло друзів. Він пише вірші і займається перекладами. Закінчив переклад „Звіринця" Аполінера. Раніше перекладав з української на англійську Свідзінського, Штокалко.

У 80-ті роки вирішальною в подальшій творчості Юліяна стала зустріч з американським музикантом Кеном Блумом, що цікавиться старовинними музичними інструментами світу. Зустріч, що переросла в довголітню творчу дружбу, мала революційний вплив з огляду на знайдену разом можливість познайомити англомовний та іншомовний світ з бандурою.

Кен виявив надзвичайний інтерес до старовинного українського музичного інструменту і не тільки навчився грати на бандурі, а й змайстрував собі власну. Він вирішив показати Юліянові, що існує музичний світ поза українською громадою, став запрошувати його на американські музичні фестивалі в штатах Небраска, Кензас, потім – в Канаді. Вони виступали дуетом: Кен підспівував українською мовою. Їх сприймали, як екзотику. Найкращий їх спільний концерт відбувся в Чикаґо, в Інституті українського модерного мистецтва, у 1985 році.

Американський прихильник бандури привів українського бандуриста на сцену англомовної публіки. Його самостійна участь у фестивалях континенту сприяла корисним знайомствам і творчій співпраці з музикантами інших культур. Його, як струнника, завжди включали в програму гри на старовинних струнних інструментах. Це могла бути китайська піпа чи орґу, японське кото чи французький варіянт ліри, цимбали, тобто струнна екзотика. На одному з таких фестивалів у Вінніпезі познайомився з музиканткою Лю Фан з Китаю, що грала на піпа, та музикантом із Індії Дебашішем Батач'яром, що грав на індійській слайд-гітар. Вони „зігрались" і підготували, імпровізуючи, програму з китайських, українських мелодій, включно з авторською композицією. Приєднавши ще двох музикантів, показали її на п'яти американських фестивалях .

Співпрацює Юліян з китайською лютністкою Ву Мен. Вони плянують спільний концерт весною наступного року в Карнеґі-гол і вже видали компакт- диск. Окрім того, він підтримує творче співробітництво з нюйоркською експериментальною театральною групою „Яра", художній керівник якої Вірляна Ткач також інтеґрує елементи української культури в американську мультикультуру.

Юліян зайнявся модерним аранжуванням клясичного кобзарського репертуару, а також написанням власних модерних композицій, які були б сприйнятні англомовною американською молоддю. Більш того, він разом з колеґами, теж американськими українцями-ровесниками Михайлом Андрецем та Юрієм Фединським організували в кінці 90-их експериментальне тріо бандуристів, яке проіснувало кілька років до від'їзду Юрія на проживання в Україну. Важливо додати, що Юліян далекоглядно підготувався до концертної діяльности серед американської публіки. Навчаючись в університеті Монреалю, він брав уроки вокалу і з педагогом витратив чимало зусиль, щоб позбутися навичок клясичного виконавчого стилю, отриманих в Капелі Дітройту і в роки власної практики в Ню-Йорку, та освоїти сучасний вокальний стиль (джазу, бродвейського та ін.)

Не можна оминути в концертній географії бандуриста шляхи України. Перша пробна куля була кинута в 1989 р. з гастрольним традиційним репертуаром (твори Григорія Китастого, ансамблеві, історичні, кобзарські пісні) спочатку дуетом з тенором з Дітройту Павлом Писаренком в захід-

(Закінчення на стор. 29)

ПОДОРОЖІ

„Над берегом чистим святої ріки...”

Річка Случ, права притока Горині, бере свій виток під селом Чугель, недалеко від Старокостянтинова, і впадає до неї кількома рукавами біля села Велюнь на Дубровеччині. Загальна її довжина 420 км. Творить вона в своєму бігу мальовничі місцевості, а в околицях сіл Більчаки, Маринин, Губків має по берегах своєрідний гірський ляндшафт, названий в народі Прислучанською Швайцарією.

Найдавніше поселення – Губків. Ще у X–XIII ст. тут був дерев'яний замок, який разом з поселенням змила монголо-татарська повінь. Сліди княжого Губкова добре простежуються в археологічних знахідках, серед яких є і пам'ятки раннього християнства. Місто Губків і його святині нищили не тільки татари, а й москалі 1704 року, з ненавистю до наших святинь. По тому московському погромі містечко Губків більше не підвелося.

На місці, де стояла призамкова парафіяльна церква, 1708 року вірні вибудували дерев'яний храм Святої Параскеви-мучениці з такою ж дзвіницею і дзвонами, відлитими волинськими майстрами. Церква над річкою Случ простояла два з половиною століття і лише в 1943 році її спалили німецькі окупанти в парі з поляками. У церкві загинули настоятель протоєреєй Венедикт Корницький та дяк Петро Борис.

Містечко Маренин належало князям Корецьким, один з яких, Богуш Корецький, поруч свого замку заснував чоловічий монастир в ім'я Преображення Господнього. Монастирський храм і будівлі знаходились в центрі монастирища, а за вівтарем храму зберігались ще до 1960-их років сліди кладовища, яке було розоране, а хресті, тлінні останки іноків переорані під „неозорі колгоспні поля”. Сліди цього монастиря губляться десь в середині XVIII століття на історичній карті Волинської землі.

Південніше від монастиря 1801 року вірні вибудували, а можливо й перенесли з монастирища, дерев'яний храм Преображення Господнього, який належить за своєю архітектурною майстерністю до найдосконаліших зразків волинської школи монументального народного будівництва.

Про храми Надслуччя в селах Соснове (колишній Людвипіль), Бистричі, Прислуч (колишні Холопи), Хотинь, Москвин можемо сказати, що вони належали до визначних взірців монументального дерев'яного будівництва. На особливу увагу заслуговував храм Покрови Пресвятої Богородиці (1760 р.) в с. Хотинь, на правому березі річки Случ. З долею села Хотинь та давнім храмом Покрови Пресвятої Богородиці пов'язане ім'я о. Олександра Ненадкевича, рідного брата о. Олексія Ненадкевича, який в 1929–1939 роках був настоятелем храму св. Михайла в с. Великий Житин, батька довголітнього директора українського музею, архіву, бібліотеки в Бавнд-Бруці США Ірини Цегельської і який охрестив Леоніда Кравчука, першого президента України.

Олександер Ненадкевич з 1936 по 1943 рік був настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Хотинь. Восени 1943 року його разом з паніматкою Валентиною замордувала червона московська банда. Їх помордовані тіла служниця Уляна відвезла до сусіднього села Москвин, що на лівому березі Случі, і там поховала.

Приміський електропотяг недільного серпневого дня привіз мене до Рівного, а звідти вирушив я до Маренина, яке було найважливішим історичним об'єктом мого наукового зацікавлення. В Маренині за дев'ять років нічого не змінилося. Ті ж жахливі дороги, ще більше постаріло село, лише Случ, як і в минулому, плавно несе свої води до річки Горинь. Оглядаю давній дерев'яний храм Преображення Господнього, таку ж дзвіницю. В церкві править Службу Божу о. Віталій, вихованець Московського патріярхату.

Від храму іду до монастирища, оглядаю його. Давній кам'яний хрест на валах ще більше опустився в землю без всякого догляду і пошанування. Цей давній кам'яний хрест XV–XVI ст. знаходився на монастирському кладовищі за вівтарем храму. Пізніше місцеві жителі поставили його на валу і виглядає там він неприродно, не за призначенням.

Подальша моя дорога пролягла до Губкова, відомого своїми руїнами давнього княжого замку на правому березі Случі, за 6 км північніше Маренина, та храмом св. Параскеви (1708 р.) спаленого, разом з священиком і вірними, німцями і поляками 1943 року.

Руїни замку в Губкові приваблюють до себе чисельних мандрівників, але до масового туризму дуже довгий шлях: відсутність нормальних доріг, готелів, транспорту зупиняє цей, такий бажаний людський потік, від якого збагачувалося б село матеріяльно, а туристи – духовно.

Через понтонний міст на Случі іду до недавно збудованого храму, де московські ченці вже заснували монастир. Перед храмом – фундаменти майбутніх монастирських приміщень. Монахи насторожено слухають мою розмову з старожилами, які, дізнавшись хто я, щиро розповідають мені те, що зберігали десятиліттями в своїй пам'яті.

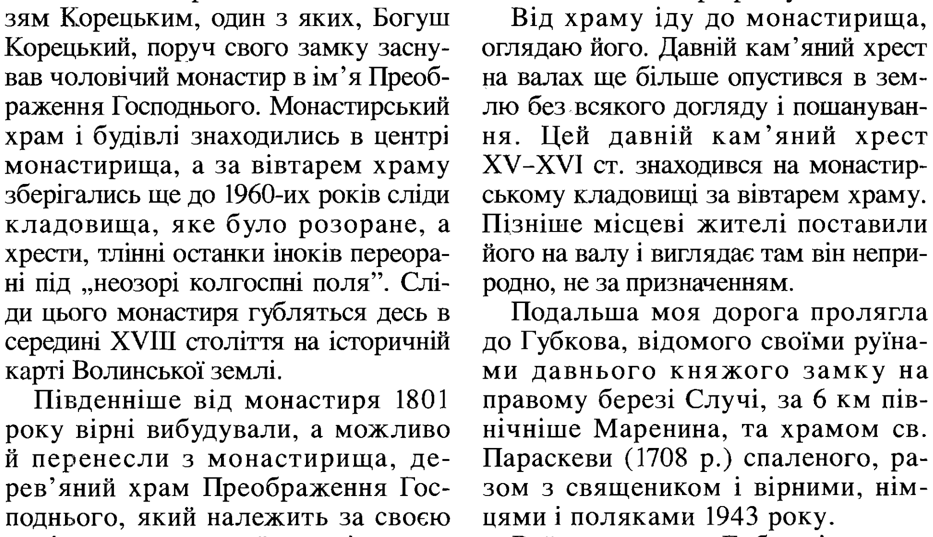

Руїни замку в Губкові

Через годину я був вже в Москвині, на давньому зарослому кладовищі. За допомогою місцевих селян знаходжу могилу з металевим хрестом о. Олександра Ненадкевича і його дружини Валентини, які спочивають під ним в спільній могилі. А скільки таких могил на Поліссі, Волині, в Україні? В них спочиває найкращий цвіт нашого народу, духовенства, криваво скошений руками московських катів. Настав час, коли заговорили й могили. Одна з них промовляє до нас своєю святістю і мучеництвом. То ж схилімо в пошані голови перед святими могилами наших предків!

Коли повертався я до Рівного, в моїй пам'яті ожили слова нашої геніяльної поетеси Ліни Костенко:

Над берегом чистим
моєї святої ріки,
На славі минулій стою
у безславнім сьогодні,
З минулої слави дивлюсь
у прийдешні віки.

Храм Покрови в Хотині

Забутий монастир-скит

В кінці IX–X ст. на історичній Волині з'явилася мережа печерних монастирів-скитів, так званих печерських пустинь, де селились ченці та ченці-старчики. „Старчики, – писав професор Іван Огієнко (Митрополит Іларіон), – це ті ченці, що жили самітніми в безлюдній місцевості, подвижники високочеснотного життя та аскети, постники, лагідні та смиренні”. Монастирі-скити були в Зимному, Підкамені, Данилові, Стіжку, Збаражі, Решнівці, Крем'янці, Божій Горі... Найкраще простежуються сліди забутого монастиря-скита в селі Решнівці, яке в минулому столітті називали Малим Почаєвом.

Печерний монастир знаходився в природній, розширеній працею ченців печері за 20 м від річки Самець, яка дістала свою назву від слова „самітник”, тобто усамітнений чернець. Печера знаходиться в центрі підніжжя Святої Гори, яка височить на 30 метрів над місцевістю.

Кращого місця серед чарівної природи годі було й шукати. Свята Гора з печерою, річечкою, в давнину закутана з усіх сторін пеленою зелених лісів, стала впродовж віків місцем молитви і чернечих подвигів. Тут вершились чудеса біля давнього чудотворного образу Богородиці, названого „Всіх сумуючих радість”.

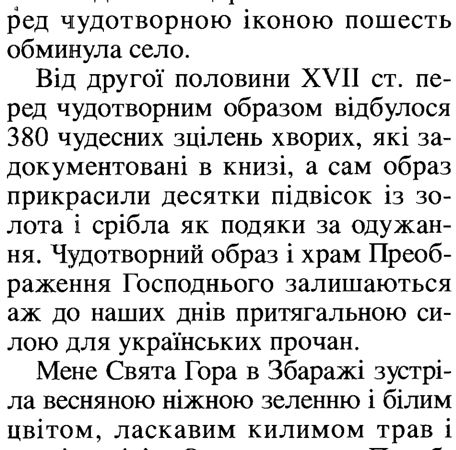
В давні часи власниця села Решнівки, вдова Марія Савич приймала в своїй хаті мандрівного ченця-старчика, який, судячи з переказу, належав до прозорливців і чудотворців, тож подарував їй за гостинність ікону Божої Матері – копію Іверської, поблагословив нею вдову на Богоугодні діла. Марія Савич вирішила побудувати власним коштом храм, щоб примістити в ньому ікону. Храм постав на Святій Горі, над забутим печерним монастирем-скитом.

Починаючи від 1650 року, тут розпочалися чудесні зцілення вірних. Того ж року перед чудотворним образом відбулось чудесне зцілення хворої селянки. Через три роки після цього чудесного оздоровлення село огорнула пошесть, від якої довкола вмирало багато людей, але завдяки їх щирим молитвам перед чудотворною іконою пошесть обминула село.

Від другої половини XVII ст. перед чудотворним образом відбулося 380 чудесних зцілень хворих, які задокументовані в книзі, а сам образ прикрасили десятки підвісок із золота і срібла як подяки за одужання. Чудотворний образ і храм Преображення Господнього залишаються аж до наших днів притягальною силою для українських прочан.

Мене Свята Гора в Збаражі зустріла весняною ніжною зеленню і білим цвітом, ласкавим килимом трав і ранніх квітів. Оглядаю храм Преображення Господнього (1600 р.), рештки давнього монастиря поруч святині, кам'яні хрести півтисячолітньої давнини, іконостас, дзвони. В храмі о. Василь Хомицький завершує урочисту Великодню Літургію. Гарно співає хор. Завдяки старанням настоятеля та вірних тут тривають реставраційні роботи, печерному монастиреві повертається первісний вигляд.

Володимир Рожко

Вхід до храму печерного монастиря в селі Решнівці

Олекса Запорізький – український байкар XX століття

До 90-річчя від дня народження

Байка – давній жанр української літератури – спершу з'явилася у перекладах, а пізніше вже мала таких відомих авторів, як Гулак-Артемовський, Гребінка, Боровиковський, Глібов... До цього переліку літературознавці додають Олексу Запорізького (1915-1968), якому 15 серпня виповнилося б 90 років.

Олекса Сеник (таке його справжнє прізвище) народився на Запоріжжі, в селі Миролюбівці, коли вже гриміла Перша світова війна. І з тим громом тривог і незгод пройшов він усе своє недовге життя. На тій війні загинув батько. Дід Трохим вирішив, що для сільської праці хлопцеві вистачить і чотирьох кляс освіти, але Олекса вчився самотужки і вступив до сільськогосподарської школи, а потім – до педагогічного інституту. Молодого вчителя арештували на початку його професійної кар'єри. Після Сибіру він не став чекати нової біди, а рушив шляхами війни на Захід, до Німеччини. У 1949 році з молодою дружиною Надією виїхали до Бразилії, де дуже бідували, але спромоглися перебратися до США і навіть повернути позичені на квитки гроші. В новій країні Олекса прибирав у церкві, брався за інші праці, але й вчився – спершу на курсах англійської мови, потім – в університеті. За клопотами життя не дуже зважав на зростаючий біль, аж виявилося, надто пізно, що у нього – рак. Поховали Олексу на цвинтарі в Бавнд-Бруку.

Писати він почав ще в інституті, а перша книжка „Байки" вийшла в Німеччині. Звісно, він писав не тільки байки, а й поезії, п'єси, але саме завдяки байкам Олекса Запорізький ввійшов в історію української літератури. Яр Славутич у 1953 році писав: „Будь благословенна Куритиба, що подарувала світові найкращого сучасного українського байкаря!"

Другу книгу, в Бразилії, він назвав „Нові байки", бо вони були новими не як щойно написані, а як нові за змістом, породженим життям. У 1996 році „Смолоскип" у Києві видав старанням дружини байкаря Надії Сеник збірку „Байки" Олекси Запорізького, яка відкрила автора для оновленої України.

Левко Хмельковський

У Шелюгах, погнутих долею у три дуги,
Ріс Яворець гінкий. І Шелюги
З гадючим сиком навкруги:
'Воно, сопливе, в небо пнеться... Чи ти ба,
Чого схотілось! Та хіба
Хтось може бути вищий нас хоч трохи?!"
І завзялися, мов би грішника чорти,
Його товкти –
Щоб підтоптати, значиться, під ноги.
Ще й затуляти стали сяйво сонця
І корінці його, благенькі волоконця,
Та позбавляти живодайної вологи
Своїм корінням. Тільки ж Яворець
Все вгору, вгору піднімавсь. І нарешть,
Пробивши Шелюгів тупу бльокаду,
В неміряні небес простори,
Де райдуги та метеори,
Зеленовихрих віт бурхнув каскаду.
А Шелюжжя тоді на інші ноти:
„Дивіться всі: красунь, титан...
Це ж ми його зростили, ми дали талан!..
От бач, якої ми породи!"

Автограф байки „Явір і Шелюги"

Рябенька Курочка

Рябенька Курочка знесла яйце
Та на всю вулицю про це
Розкудкудакалася так вам, що біда!
„Куд-ку-да! Куд-ку-да!
Ячко не простеньке
Зродила я: круглесеньке;
Мов зіронька, яснесеньке...
Така-то я, рябесенька,
Молода!"
„Та чи ти часом, паніматко рябокрила,
Не здуріла,
Що біси батька зна чого зчинила крик? –
Забелькотав з-за тину їй Індик. –
Он у хліву корова привела
Теля завбільшки з піввола,
А мовби проковтнула свій язик".

Свиня

Занурену по вуха в твань болота
Свиню до філософії взяла охота.
„Ну що ті люди? Що той людський світ –
Химерство вчених, витівки митців?
Дурне! Аби був напханий живіт
Та затишний і теплий хлів.
Так ні-бо! Їм, – аж розбирає сміх, –
Кортить якихось „досконаліших" утіх!
А от мені для щастя повноти не треба
Ні зір, ні місяця, ні неба:
Лежу собі я ув оцім багні,
І тут мов у раю мені.
Блаженство п'ють мої нехтиві груди –
І що той людський світ!
І що ті люди!"

Свині судилося свинею бути.

Хлібеня і грудка

З якимось тарантасом – у колесі на спиці –
Притарабанилася до столиці
Чорнозему ядерного Грудка. І в той час,
Як повз пекарню тарантас
Котивсь якраз,
Вона до Хлібеняти, пухкого біланця:
„Диви, яке гарненьке! Хоч воду пий з лиця!
А як-бо запишалось! Еге – в пани залізло!
Теперечки од мене йому тхне дьогтем, звісно...
А хто ж тебе, такого молодця,
Та викохав?! Хто пестив? Хто годував, беріг?
Не я хіба?" – „Ой матінко – чорноземна Грудко! –
Озвалось Хлібенятко – загомоніло хутко. –
Якби не я отута, білесеньке як сніг,
Чи пак не тая слава, що я несу в світи,
Хто б знати міг,
Яку красу і силу в собі ховаєш ти?"

Корабель і Тріска

Пливе корабель в океан,
А поряд малюсінька Тріска
На хвилях, мов соняшна бризка,
Гойдається, блиска.
І мовить їй згорда титан:
„Нікчемна, вернись до калюжі:
Бо хвилі ковтнуть тебе дужі!"
Зірвався в цю мить ураган –
Ревнув, бурхонув океан...
Потрощений...
зверху,
з боків,
і спідсподу
Пішов корабель наш під воду.
Малюсінька ж Тріска,
Мов соняшна бризка,
Гойдається, блиска.

Соняцвіт і спориш

Сонцевіт
На весь світ
Славили та величали;
Спориш
Лиш
Байдуже топтали.
Врізавсь плуг
У луг –
Важезна брила
Обох накрила.

Дуб і сміття

Тепловінь, блакиття –
В піднебессі Дуб-Красовіття,
Під ногами мерзенне Сміття.
Буревій, страхіття –
В піднебессі мерзенне Сміття,
Під ногами Дуб-Красовіття.

Конвалія та Бузина

Пихатим квітом Бузина
Півнеба запина,
Та кожний обмина.
Конвалії квіт-перламутр
Ледь-ледь помітний – ліліпут,
А, – чи ж не сміх? –
Приваблює усіх.

Обкладинка київського видання

СПОРТ

Футбол

Нічия 2:2 київської команди „Динамо“ 26 липня в першій грі другого кваліфікаційного кола Ліґи чемпіонів Европи зі швайцарським „Тюном“, який дебютує в цьому турнірі, склала двояке враження. Іноді „Динамо“ показувало доволі потужну гру та створювало ґолеві моменти. З іншого боку, неуспіхи в захисті та приречена гра в кінцівці зустрічі, коли потрібно „гризти землю“...

З перших хвилин „Динамо“ розпочало гру активно. Але удар Ротаня з семи метрів відбив воротар Якуповіч, що став справжнім героєм-рятівником „Тюна“. На 19-ій хвилині Максим Шацьких, отримавши м'яч у карному, передав Гусєву, який потужно послав його між воротарем та стійкою – 1:0.

Забивши ґоль, „Динамо“ заспокоїлося. На 38-ій хвилині покинутий всіма захисниками Гербер атакував київського воротаря Шовковського, але не влучив у ворота. Але за свої старання „Тюн“ був нагороджений. Йшла 40 хвилина, коли Гусєв, вибиваючи м'яч поблизу свого карного, спрямував його у бік своїх воріт, де Родольфо зрізує м'яч у власні ворота – 1:1. На останній хвилині першої половини М. Шацьких забив м'яч у ворота Якуповіча – 2:1.

Друга половина була блідою. На 53-ій хвилині дещо пожвавив уболівальників Ребров, який пробив „ножицями“, але не влучно.

І знову забив „Тюн“. Зовсім „сіренька“ атака швайцарців закінчилася пасом Лустрінелі на Гербера, той у падінні переправив м'яч на Еґертера, який, опинившись перед Шовковським, ударом повз воротаря зрівняв рахунок – 2:2.

За 15 хвилин до закінчення гри Лустрінелі виходить сам-на-сам з Шовковським, падає, але м'яч підхопив Еґертер, що прицільно бив у кут воріт „Динамо“, проте киян врятував Шовковський.

Швайцарська преса в захоплених тонах описує результат двобою команд „Динамо“ – „Тюн“. Після гри тренер Шененберґер на полі стадіону імені Лобановського обіймався зі своєю командою. Вони раділи, і разом з ними раділи, бо, може, й не вірили в такий успіх ті 50-70 уболівальників, які приїхали підтримати в Києві свою команду... Через тиждень у Берні цю команду влаштує гра без забитих і пропущених ґолів, і навіть нічия 1:1 стане для „Тюна“ перепусткою у наступний етап турніру.

* * *

У серпні в Донецьку розпочнеться будівництво стадіону „Шахтар“, який Ринат Ахметов будує в парку ім. Ленінського комсомолу. У травні прокурор Донецька Олександер Ольмезов виніс протест на будівництво цього стадіону в зоні відпочинку в заплаві ріки Кальміюс. Однак, наприкінці червня депутати Донецької міської ради відхилили цей протест. Будівництво стадіону коштуватиме понад 250 млн. евро.

Шахи

Великий міжнародний турнір в Амстердамі завершився 26 липня перемогою українського ґросмайстра Павла Єльянова. У змаганнях в Голяндії брали участь сто шахістів. 22-річний харків'янин, що займає 63-ій рядок у світовій оцінці, випередив відомих ґросмайстрів Яна Тімана (Голяндія), Володимира Акопяна (Вірменія), Івана Соколова (Боснія й Герцеґовина). Нагорода за перше місце – п'ять тисяч евро.

* * *

Перемогою українця Василя Іванчука 21 липня закінчився в Едмонтоні відкритий чемпіонат Канади, у якому взяли участь 214 шахістів. Львівський ґросмайстер виграв шість партій і чотири зустрічі завершив унічию, не зазнавши жодної поразки й записавши у свій актив 8 точок. Стільки ж точок набрали ще чотири учасники, у тому числі багаторічний претендент на звання чемпіона світу Олексій Широв, що представляє Еспанію. Однак додаткові показники виявилися кращими у Василя Іванчука. Львів'янинові вручено головну нагороду – 2.5 тис. дол.

* * *

В еспанському місті Бенаске Тетяна Кононенко з Краматорська виграла престижний жіночий турнір, набравши 6.5 точок з 9 можливих. У змаганні із фондом нагород у три тисячі евро брали участь 10 гросмейстерів з дев'яти країн.

Олімпійці Росії підтримують В. Януковича

Олімпійці країн СНД підтримали ініціятиву українських переможців Олімпійських ігор в Атенах Наталії Скакун, Ельбруса Тедєєва, Ірини Мерлені й Валерія Гончарова, які відмовилися від нагород за перемоги в Атенах на знак протесту проти „переслідувань“ колишнього президента НОК України Віктора Януковича.

В Росії заяву підписали Олексій Немов, Олег Саітов, Хаджимурат Гацалов, Артур Таймазов і Хасан Бароєв. У заяві вони зазначили, що „в Україні влада переслідує людину, яка особисто зробила дуже багато для соціяльного захисту спортсменів, а також гідної матеріяльної оцінки героїв Атенської олімпіяди“.

Олімпійці країн СНД закликали спортивну громадськість „підтримати ідею створення спеціяльного фонду, засоби якого дадуть можливість їхнім українським однодумцям висловити свою позицію й захистити честь людини, яка внесла великий внесок у розвиток і зміцнення престижу українського спорту“.

Пожертви на розвиток спорту в Україні можна надсилати до УСЦАК на адресу: 680 Sanford Ave., Newark, NJ 07106

Юліян Китастий...

(Закінчення зі стор. 25)

ніх областях України та в Сумах, а пізніше – тріо (до них приєднався Віктор Мішалов – на той час бандурист з Австралії). Це були пробні гастролі перед великими гастролями Капелі з Дітройту. Далі двічі, в 1991 і 1994 роках, брав участь у гастролях у складі 60 акторів Капелі з Дітройту. До речі, в цьому складі був і батько Петро Китастий, який вперше відвідав Україну, яку залишив в листопаді 1942 року. А недавно, в 2003 році, в Европі, включно з Україною, гастролював у складі канадського ансамблю „Paris to Kyiv'' дуетом Леся Кохан - Юліян Китастий. Грудень минулого року Юліян також провів в Україні. Хоч і з бандурою, але мета була інша – спостерігачем в Донецьку і учасником - на Майдані. Так за 15 останніх років і назбиралась з добра сотня виступів в Україні – землі його родинного коріння.

Як можна послухати його вокальне та інструментальне виконання? Отож, є антикварні, як на сьогодні, платівки з сольовими записами „Юліян Китастий-бандурист" (музика і вокал) у записі „Євшану" та „Твори Григорія Китастого" у його виконанні ще на початку 80-их. До речі, звукорежисером цих проєктів був його брат Олександер. Перше СД „Чорноморські вітри" (Bleak Sea Winds") – це репертуар Експериментального тріо бандуристів – зроблене на замовлення англо-тайванської фірми „November musik". Це нотатки про кобзарів і кобзарство кінця XIX початку XX ст., коли М. Лисенко записав музику О. Вересая плюс свої композиції та імпровізація- медитація про кобзарство, як феномен. Диск мав широке поширення в Европі, Японії. Саме через цей диск знайшла його музикантка Ву Мен, з якою співпрацює нині. Разом з нею видали найновіший (2005) компакт-диск „Ву Мен і друзі" („Wu Man and friends") у фірмі „Traditional Crosroads", де в його виконанні звучать дві власні вокальні композиції, козацька пісня та китайська мелодія на бандурі (!). Були також співпраці з іншими музикантами на їх компакт-дисках. Наприклад, імпровізований дует в 2001 р. з відомим англійським ґітаристом Дерек Бейлі на його авторському СД.

Значний творчий вислід має десятирічна співпраця з канадсько-українською солісткою Лесею Кохан та її ансамблем „Paris to Kiev", яка включає спільні концерти, включно з Канадою, США, Европою і Україною, та компакт-диски (1996,1999), де Юліян виступає у ролі соліста, аранжувальника, композитора, акомпаніятора. В один із цих дисків ввійшла його інструментальна композиція з дивною назвою „Доктор Штокало стукає у двері". Історія – був у Брукліні українець доктор Штокало – поет і бандурист-модерніст, який ходив до бідняцьких апартментів Бронксу, стукав у двері і питав: „Чи нема тут хворих, які потребують допомоги?". Допомагав безкоштовно, з любови до ближнього. Помер у боргах... Без коментарів ця пам'ять та присвята Юліяна.

Про названі та не згадані записи можна запитати у самого актора за електронною адресою: *banduristan@yahoo.ca*

В особі мистця мене цікавила ще й постійно болюча проблема новоприбулих, які відірвались від свого національного коріння, своєї рідної мови, культури.

Одні з них намагаються якнайшвидше американізуватися, інші всіма силами противляться асимілізації, треті не сприймають чужини... До таких, на моє зрозуміння, належить і Юліян Китастий. Народився він в Америці, а живе Україною ось уже 47 літ... Він говорить: *„Я ніколи не почуваюся більше українцем, коли я в Америці. І ніколи не почуваюсь більше американцем, коли я в Україні. Ні там, ні там не почуваюсь корінним"... А поспіль згадав, як намагався у гурті молоді біля наметів на Хрещатику бути своїм, приховати заокеанське візитерство. І хоч мав бандуру в руках, а не валянки, не вдалось. Розгадали. Тобто: чужий серед своїх і не свій серед чужих. Драма. Соціяльна і психологічна. Чую: „Моє плем'я – маленьке. Це кількасот людей, які зростали в українській культурі в американському середовищі. Ми пізнаємо один одного, не будучи знайомими. І тільки з ними я почуваюсь ВДОМА"...*

Якщо відверто, то так боляче! Бо ж знаю, що тисячі народились тут як покоління повоєнної хвилі, і переважна більшість з них пам'ятає про батьківське коріння, але щаслива американським благополуччям і оточенням, яке, як правило, не любить душевних витрат та насилля над собою. Та й служіння українському мистецтву на берегах Гадзону, як самі розумієте, на рівень навіть найбіднішого середнього американця не тягне. А якщо щиро – за копійки. Навіть не вистачає на медичне страхування.

Проте є розуміння і переваг: „Оця бездомність, – продовжує Юліян, – не дає можливости реалізувати себе повністю ні в одній культурі, ні в іншій. Але з другого боку, я можу глянути на українську культуру зі сторони, інакше, ніж ті, які виросли в ній. І не будучи заанґажованим, можу дати їй дещо нове і найкраще. Це не є погана ситуація. Це відкриває широкі можливості".

І ми впевнені, що цими можливостями Юліян скористається на повну потужність і ми продовжимо розмову на новому витку його творчого шляху.

З дозволу редакції, присвячую цю розповідь про зустріч з непересічним американським українцем моїй любій внучці Анничці, яка хоче стати журналісткою.

Висловлюю також велику подяку Борисові та Орисі Антоновичам з Чикаґо, відомим меценатам української культури, за допомогу в проведенні цього інтерв'ю.

Лідія Коваленко,
Ню-Йорк

Нехай ця стаття буде часткою визнання громади за значний внесок одного з молодого покоління Китастих в збереження нашої культури на чужині. (25-ліття - гарна нагода). Вдячністю за намагання познайомити і примусити сприймати нашу бандуру іншими культурами і, надіємось, натхненням до подальшої активної творчости, з полону якої йому уже не вирватись...

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода"** ❑ **„The Ukrainian Weekly"**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

У ДВАДЦЯТЬ ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого найдорожчого і незабутнього МУЖА

бл. п.

д-ра ІЛЛІ АНДРУСЯКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в катедрі св. Покрови в Дітройті (Савтфілд, Миш.)
у неділю, 7 серпня 2005 р.;
в церкві-пам'ятнику св. Андрія Первозваного
в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.;
в церкві Успення Пресвятої Богородиці, в Люрді;
в Українській Православній Церкві, в Бразилії.

Про молитви за душу Покійного просить
дружина МАРІЯ

Ділимося сумною вісткою з родиною та знайомими,
що 25 липня 2005 р. відійшла у вічність
наша найдорожча МАМА й БАБУСЯ

бл. п.

ҐЕНОВЕФА ШЕВЧУК

з дому КРОЧАК

нар. 20 листопада 1913 р. у Монастериськах, Бучацького району, Тернопільської обл.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 29 липня 2005 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 30 липня 2005 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра при 7-ій вулиці в Ню-Йорку й на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу.

Залишені в смутку:

дочки – МАРУСЯ ЧАБАН з мужем БОГДАНОМ
– ОЛЬГА О'КВИН з мужем ПАТРИКІЄМ
син – ЮРІЙ ШЕВЧУК з дружиною МАРТОЮ
внуки – РОМАН з дружиною ЛЕСЕЮ,
– ВЛОДЬО й МОТРІЯ ЧАБАНИ
– ҐЕНЬО й ТАЛЯ ШЕВЧУКИ
– ЛЮСЯ О'КВИН
родини – БОЦЮРКО, САҐАШ, ШЕВЧУК, ОБЕРИШИН, ВОЛОВОДЮК і МАЧАЙ
ближча і дальша родина в Америці, Канаді та Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що дня 8 липня 2005 р. відійшла
у вічність на 84-му році життя наша найдорожча
ВЧИТЕЛЬКА, МАТИ, БАБУНЯ і ПРИЯТЕЛЬКА

бл. п.

ТЕТЯНА (БАСИСТА) НАЗАРЕНКО

вдова по бл. п. бандуристові-віртуозові Григорію Назаренкові.

ПАНАХИДА була відслужена в неділю, 10 липня 2005 р. в українській православній катедрі св. Покрови в Саутфільді, Мі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 11 липня о год. 10-ій ранку в катедрі св. Покрови в Саутфільді та на цвинтарі Grand Lawn.

У глибокому смутку залишились:

дочка – МАРІЯ
син – ЮРІЙ
внучка – ДАНУСЯ
внучка – СОНЯ
друзі – МИКОЛА й ОЛЕНА ЛІСКІВСЬКІ,
МАР'ЯНА ЛІСКІВСЬКА,
ОЛЬГА ЛІСКІВСЬКА,
МАРКО й ЛЕСЯ ЛІСКІВСЬКІ
сестри й брат з родинами в Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 21 липня 2005 р.
відійшла у вічність на 80-му році життя наша найдорожча
МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

АННА ДОМБРОВСЬКА

з дому СМАЛАР

нар. 19 жовтня 1924 р. у с. Кимир, Львівської обл., Україна.

ПАНАХИДА відбулася 22 липня в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 23 липня в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

Залишені у глибокому смутку:

син – ЛЕОНІД
дочка – ЛІДА з чоловіком ОМЕЛЯНОМ
внучка – АННЯ
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні

Вічна Їй пам'ять!

Замість квітів родина просить складати датки на Пласт
або на церкву Чесного Хреста в Асторії і висилати
на адресу: Lydia Berezowsky,
77-18 30 Ave. Jackson Hts., NY 11370.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*